

**LAPPAJÄRVEN KUNNAN PERUSOPETUKSEN
PAIKALLINEN OPETUSSUUNNITELMA
1.8.2026 alkaen**

LAPPAJÄRVI

Hyväksytty hyvinvointivaliokunnassa 18.8.2026 § 42;
OPH:n muutosmääräykset 11.9.2026 kirjattuna

Sisällys

LAPPAJÄRVEN KUNNAN PERUSOPETUKSEN PAIKALLINEN OPETUSSUUNNITELMA 1.8.2026 alkaen.....	1
1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta Lappajärvellä	4
2. Perusopetus yleissivistuksen perustana	6
3. Paikallisen perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet	7
4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri	8
4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen	8
4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet	8
4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat	9
4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.....	11
5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen.....	13
5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä	13
5.2 Yhteistyö.....	14
5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö.....	16
5.4 Opetuksen järjestämistapoja.....	22
5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta	24
6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa	25
7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset Lappajärven perusopetuksessa	30
<i>Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt.....</i>	<i>32</i>
7.3 Ryhmäkohtaiset tukimuodot	33
7.4 Oppilaskohtaiset tukitoimet.....	34
7.4.1 Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi	35
7.4.2 Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma	35
7.5 Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen	37
7.5.1 Oppiaineen oppimäärän rajaaminen.....	37
7.5.2 Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä	38

7.5.3 Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain.....	38
7.6.1 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on sairaus, vamma tai toimintakyvyn rajoite (astuu voimaan 1.8.2026).....	39
7.6 Ohjaussuunnitelma	40
8 Opiskeluhoito	41
10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä	41
13 Valinnaisuus perusopetuksessa	42
13.1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (T&T).....	42
13.2. Valinnaiset aineet (VAL)	43
13.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät	44
13.4. Valinnaisten arviointi	44
14 Liitteet	47
Liite 1: Eteläpohjalaiset opetussuunnitelmat	47
Liite 2: Opetuksen järjestäjän tarkennukset perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan	47
Liite 3: Koulupoissaolojen toimintamalli	47
Liite 4: Perusopetuksen ja lukion toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma	47
Liite 5: Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma	47
Liite 6: Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma	47

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta Lappajärvellä

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Etelä-Pohjanmaalla on laadittu maakunnallinen opetussuunnitelma yhteistyössä 18 kunnan kanssa. Lappajärven perusopetusta koskevan yhteisen paikallisen osan on laatinut Lappajärven perusopetus yhteistyössä sivistysjohtajan kanssa.

Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman muutokset tuodaan tiedoksi ja tarvittaessa tehdään omat paikalliset muutokset tähän asiakirjaan. Hyvinvointivaliokunta vahvistaa paikalliset opetussuunnitelmat ja niiden muutokset. Hyvinvointivaliokunta huolehtii myös siitä, että oppilaiden opetus tapahtuu säädösten ja määräysten edellyttämällä tavalla.

Eteläpohjalainen ja Lappajärven kunnan opetussuunnitelma on laadittu ja hyväksytty suomen kielellä annettavaa opetusta varten.

Lappajärven kunnan opetussuunnitelman rakenne noudattaa valtakunnallista opetussuunnitelman rakennetta. Opetussuunnitelma julkaistaan sähköisenä tiedostona kunnan kotisivulla sekä Lappajärven yhteiskoulun pedanet-sivuilla.

Opetussuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen kanssa sekä perusopetusta seuraavaa koulutusvaihetta edustavien oppilaitosten kanssa järjestetään maakunnallisen linjauksen mukaisesti.

Lappajärven kunnan opetussuunnitelmaa täydentävät seuraavat suunnitelmat:

- Opiskeluhuollon käsikirja, opiskeluhoitosuunnitelma
- Koulukeskuksen turvallisuussuunnitelma
- Kriisisuunnitelma
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, joka on myös ap-ip-kerhon suunnitelma esikoululaisille
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- TVT-suunnitelma
- Koulutuksen järjestäjän tekoälyohjeistus
- Kulttuurikasvatussuunnitelma

Kaikki edellä mainitut suunnitelmat päivitetään joko lukuvuosittain tai tarpeen mukaan osana koulujen lukuvuosisuunnitelmaa tai perusopetuksen laatukriteereiden kehittämistoimintaa.

Tämä erillinen paikallisen opetussuunnitelma on tehty elokuussa 2025. Sen pohjana on 21.6.2016 sivistyslautakunnassa hyväksytty paikallinen opetussuunnitelma. Paikallista opetussuunnitelmaa on päivitetty maakunnallisen opetussuunnitelman muutosten pohjalta. Viimeisimmät lisäykset astuvat voimaan 1.8.2026.

Maakunnallinen tuntijako noudattaa valtakunnallista tuntijakoa. Taito- ja taideaineiden valinnaiset on sijoitettu luokille 5-6. Lappajärvellä 4. luokan valinnaisaine on kiinnitetty liikuntaan, niin että 4. luokalla on 3 tuntia liikuntaa maakunnallisen 2 sijaan. Perusopetukseen 1.8.2025 tulleet lisätunnit on sijoitettu äidinkieleen 1. luokalla, matematiikkaan 2. luokalla ja äidinkieleen 3. luokalla.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuntijako 1.8.2026 alkaen

Lappajärven tuntijako

Hyväksytty Etelä-Pohjanmaan sivistysjohtajan kokouksessa 28.11.2022, Hyv. 3.2.2026 § 6

Aine	1	2	3	4	5	6	YHT ak	7	8	9	YHT yk	YHT po
Äidinkieli ja kirjallisuus	8	7	6	5	4	4	34	3	4	3	10	44
A1-kieli (englanti)	1	1	2	2	3	2	11	2	2	3	7	18
B1-kieli (ruotsi)						2	2	2	2	1	5	7
Matematiikka	3	4	4	4	4	3	22	3	4	4	11	33
Ympäristö- ja luonnontieteet												
Ympäristöoppi ¹	2	2	2	2	3	3	14				0	14
Biologia ja maantieto ¹							0	2	2	3	7	7
* Biologia								1	1	1,5		
* Maantieto								1	1	1,5		
Fysiikka ja kemia ¹							0	2	2	3	7	7
* Fysiikka								1	1	1,5		
* Kemia								1	1	1,5		
Terveystieto ¹							0	0,5	2	0,5	3	3
Uskonto/Elämäntutkimustieto	1	1	1	2	1	1	7	1	1	1	3	10
Historia ja yhteiskuntaoppi ²				1	2	2	5	2	2	3	7	12
* Historia					1	2		2	2			
* Yhteiskuntaoppi				1	1					3		
Taide- ja taitoaineet												
Musiikki	1	1	1	1	1	1	6	2			2	8
Kuvataide	1	1	2	1	1	1	7	2			2	9
Käsityö	2	2	2	2	2	2	12	2			2	14
Liikunta ³	2	2	3	3	2	2	14	3	2	2	7	21
Kotitalous							0	3			3	3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (T&T-val)				1	1	1	3		3	2	5	8
Oppilaanohjaus							0	0,5	1	0,5	2	2
Valinnaiset aineet (VAL)					1	1	2		3	4	7	9
Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät												
Huom! A2- ja B2 -tunteja ei ole laskettu kokonaistuntimäärään 229h. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja (VAL) sekä perusopetuksen vähimmäismäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja opetuksen järjestäjän linjaamalla tavalla. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielille varatut vuosiviikkotunnit (ks. perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 12.3).												
A2				2	2	2	6	2	2	2	6	12
B2							0		2	2	4	4
TUNTEJA YHTEENSÄ	21	21	23	24	25	25	139	30	30	30	90	229

¹ Ainetta opetetaan osana ympäristöopin opetusta integroidusti vuosiluokilla 1-6 (kansallinen linjaus)

² Yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4-6 vähintään 2 vuosiviikkotuntia ja vuosiluokilla 7-9 vähintään 3 vuosiviikkotuntia (kansallinen linjaus)

³ Lappajärvellä liikuntaa 1 vvt enemmän kuin E-P:ssä tuntijaossa, jossa vastaava tunti on valinnaisissa aineissa (hyv. 22.2.2023 § 11)

2. Perusopetus yleissivistuksen perustana

2.2 Perusopetuksen arvoperusta

Maakunnallisen opetussuunnitelman arvokeskustelut on toteutettu alkuvuodesta 2014. Kuntalaisilla oli mahdollisuus osallistua sähköiseen arvokyselyyn helmikuussa 2014. Oppilaat osallistuivat arvotyöhön Unelmien koulu -töillä (runo, mielipidekirjoitus tai kuvataidetyö). Oppilaiden töitä oli esillä kunnan kirjastossa talvella 2014 ja kunnassa palkittiin kolme parasta lappajärveläistä työtä. Arvotyöskentelyn pohjalta on koottu eteläpohjalaiset koulutyön arvot:

- 1. opimme**
- 2. tunnemme**
- 3. toimimme**
- 4. iloitsemme**

Kunnan ja koulujen arvotyöskentely on toteutettu maakunnallisen arvotyöskentelyn mukana. Opettajakunta on käsitellyt arvoja useaan otteeseen ja pohtinut niiden vaikutusta toimintakulttuurillemme. Sen lisäksi arvoja on käsitelty yhdessä vanhempien ja oppilaiden kanssa. Myös kunnan sivistyslautakunta on ollut mukana aktiivisesti arvotyöskentelyssä.

Maakunnalliset arvot ovat myös Lappajärven kunnan perusopetuksen arvoja. Niiden lisäksi kunnan opetussuunnitelmaa nostetaan yksi arvo lisää:

5. Otamme vastuuta

Meillä kaikilla on vastuu omasta tekemisestämme, käytöksestämme ja muista ihmisistä. Opimme sen, että vastuu oppimisesta ja kehittämisestä on meillä itsellämme. Ajattelun ja oppimisen kautta hahmotamme, miten opimme parhaiten ja miten haluaisimme oppia. Ohjaamme oppilaitamme tiedon, taidon ja kehittymisen tielle yhdessä. Toisia kunnioittava vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely takaavat meille hyvät vuorovaikutustaidot ja työskentelytaidot.

Koulujen arvojen tulee olla koko koulun henkilöstön tiedossa. Yhteisiä arvokeskusteluja käydään lukuvuoden mittaan henkilöstön, huoltajien, oppilaiden ja eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Arvot tulevat esille kokonaisvaltaisesti koulujen arjessa. Arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan jokapäiväisessä koulutyöskentelyssä; tarvittaessa niiden toteutumista arvioidaan. Arvojen toteutumista seurataan mm. opettajainkokouksissa, vanhempainilloissa ja kasvatustaluteluissa. Koulujen arvotyöskentelyssä ovat mukana henkilökunnan lisäksi oppilaat, huoltajat ja eri yhteistyökumppanit. Arvojen eteen tehtävä työ sekä mahdollinen arviointi kirjataan lukuvuosisuunnitelmiin.

3. Paikallisen perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Lappajärvellä perusopetuksen tehtävänä on taata oppilaille turvallinen ja terveellinen oppimisympäristö. Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Perusopetuksen tehtävänä on antaa oppilaille mahdollisuus monipuoliseen kasvuun, oppimiseen ja terveen itsetunnon kehittymiseen. Perusopetuksen on tuettava oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä. Yhteiskunnan jatkuvuuden varmistamiseksi ja tulevaisuuden rakentamiseksi perusopetuksen tehtävänä on siirtää kulttuuriperintöä sukupolvelta toiselle, kartuttaa tarvittavaa tietoa ja osaamista sekä lisätä tietoisuutta yhteiskunnan perustana olevista arvoista ja toimintatavoista. Sen tehtävänä on myös kehittää kykyä arvioida asioita kriittisesti, luoda uutta kulttuuria sekä uudistaa ajattelu- ja toimintatapoja.

Lappajärven kunnassa painotetaan laaja-alaisen osaamisen osa-alueista kahta: *Ajattelu ja oppiminen* sekä *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*. Ajattelun ja oppimisen kautta haluamme kasvattaa oppilaista vastuullisia tulevaisuuden kansalaisia. Oppilaat saavat erilaisia oppimiskokemuksia; he oppivat, miten he itse oppivat tai ymmärtävät ja miten he voivat itse kehittää ja muuttaa oppimistaan.

Itsensä huolehtimisen ja arjen taitojen korostamisella oppilaat halutaan ohjata tuntemaan ja ymmärtämään oman toimintansa ja käyttäytymisen vaikutukset niin heidän omaan elämäänsä kuin koulutyöhön ja koko kouluyhteisöön. Koulussa opetellaan toimimaan yhdessä ja kantamaan vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Oleellista on tunnetaitojen ja sosiaalisten taitojen kehittäminen.

Edellisten osaamisalueiden painottuminen näkyy koulutyössä ensimmäiseltä luokalta lähtien: oppilaan vastuuta ja ymmärrystä oman toimintansa vaikutuksista lisätään ikäryhmän edellytysten mukaan. Painottuminen ilmenee niin oppitunneilla kuin niiden ulkopuolellakin. Oppilasta ohjataan toimimaan niin, että hänen osaamisensa tulee käyttöön kokonaisvaltaisesti. Paras tapa huolehtia ja seurata näiden osaamisalueiden tavoitteiden toteutumista on koulutyön joustava sujuminen; oppilas saa välitöntä palautetta ja häntä ohjataan aina tarvittaessa. Yhteistyö kodin kanssa vahvistaa osa-alueiden tavoitteiden toteutumista.

Kaikkien laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden toteutumista voidaan arvioida yhdessä arvojen arvioinnin kanssa. Arviointisuunnitelmat ovat aina osa koulujen lukuvuosisuunnitelmaa.

3.5 Yrittäjämäinen toimintatapa

Maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Lappajärvellä yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus näkyvät koulun arvoissa ja arjessa kehittyvänä toimintakulttuurina, jossa opetusmenetelmiä ja oppisisältöjä käytetään oppilaskeskeisemmin. Oppilaat pääsevät itsetuntemuksen lisääntyessä ja vuorovaikutustaitojen kehittyessä yhä enemmän vaikuttamaan koulussa tehtäviin valintoihin ja päätöksiin. Oppilaita kannustetaan monipuoliseen ajatteluun ja oman toiminnan suunnitteluun sekä käyttämään erilaisia oppimismenetelmiä. Oppilaiden osallistaminen (tavoitteet ja tavat) kirjataan koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.

Yritteliäisyyttä tukevassa oppimisympäristössä annetaan vastuuta oppijalle, kannustetaan tekemään itse ja ohjataan omatoimisuuteen, vahvistetaan oivaltavaa ja keksivää oppimista,

tuetaan luottamusta omiin taitoihin, suodaan mahdollisuuksia riskien ottamiseen, opitaan virheistä ja ohjataan tavoitteelliseen työskentelyyn toisten kanssa.

4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Toimintakulttuuri vaikuttaa myös koulutyön laatuun. Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Koulun toimintakulttuuri muodostuu opetustyötä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta, johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista sekä kouluyhteisön osaamisesta ja kehittämisestä, pedagogiikasta ja ammatillisuudesta, vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Toimintakulttuuriin vaikuttavat tiedostetut ja tiedostamattomat tekijät. Aikuisten toimintatapa siirtyy oppilaisiin, jotka oppivat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Toimintakulttuurin vaikutusten arviointi ja ei-toivottujen ilmiöiden tunnistaminen ja muuttaminen ovat osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia kouluyhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

Lappajärvellä toimitaan maakunnallisen toimintakulttuurin kuvauksen ja tavoitteiden mukaan. Oppivassa yhteisössä halutaan kiinnittää huomiota kohtaan Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely. Lappajärvellä siinä halutaan korostaa oppilaiden hyviä vuorovaikutustaitoja sekä työskentelytaitoja. Tämä tukee koko kunnan opetustoimen toimintakulttuuria, jonka taustalla on vahvasti kunnan omat opetussuunnitelmalliset painotukset: vastuun ottamista, ajattelua ja oppimista sekä itsestä huolehtimista ja arjen taitoja. Nämä ovat ne yhteiset periaatteet, jotka ohjaavat toimintaamme.

Toimintakulttuurin kehittämistä edistetään ja arvioidaan koululla. Lukuvuosisuunnitelmissa huomioidaan koko toimintakulttuurin toteutuminen sekä mahdolliset toimet toimintakulttuurin edistämiseksi. Niistä näkyvät myös tehdyt toimintakulttuurin painotukset. Toimintakulttuurin arviointi on jatkuvaa ja osa koulun normaalia työskentelyä. Toimintakulttuurin kehittämisessä tärkeitä yhteistyötahoja ovat oppilaat, huoltajat ja tärkeimmät yhteistyökumppanit.

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Lappajärven yhteiskoulu kirjaa toimintakulttuurinsa lukuvuosisuunnitelmaan. Opetustunnit ja niihin tarvittava tuntikehys jaetaan vuosiluokittain valtakunnallisen ja maakunnallisen tuntijaon sekä kunnan linjauksen mukaisesti.

Lappajärven perusopetuksen kielitarjonta aloitetaan 1.lk:lla A1 englannin kielellä. B1 on ruotsin kieli ja se aloitetaan 6.lk:lla. 8-9 luokkien valinnaisainetarjotin sisältää mahdollisuuden valita muita kielten lisäopintoja. Englannin kieli alkuopetuksessa on kielikylpyopetusta ja kielen opiskelussa painotetaan suullisia harjoituksia leikinomaisin keinoin. Leikinomaisen ja toiminnallisen opiskelun on tarkoitus tuottaa iloa ja onnistumisen kokemuksia ilman suorituspaineita.

Valinnaisten aineiden osalta Lappajärvellä noudatetaan maakunnallista tuntijakoa. Vuosiluokkien 5-6 taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit yhteiskoulu päättää omien vahvuuksiensa mukaan. Osa sisällöistä vaihtuu vuosittain, jotta oppilaille tulee aito mahdollisuus valita sisältöjä laajemmin. Perusopetuksen vuosiluokille 5-9 tarjottavista valinnaisista aineista yhden on oltava yrittäjämäinen toimintatapa maakunnallisen linjauksen mukaisesti.

Perusopetuksen vuosiluokkien 8-9 taide- ja taitoaineiden valinnaisissa aineissa 3 vuosiviikkotuntia koostuu yhdestä lyhyestä ja yhdestä pitkästä valinnaisaineesta. Myös vuosiluokkien 8-9 valinnaisten aineiden 3 vuosiviikkotuntia sisältää yhden lyhyen ja yhden pitkän valinnaisaineen. Lappajärven yhteiskoulu muodostaa valinnaisainekokonaisuudet itse. Muut valinnaiset aineet koulu saa muodostaa omien vahvuuksiensa mukaan. Koulu kirjaa lukuvuoden valintaoppaaseen valinnaisaineiden nimen, laajuuden, tavoitteet, sisällön ja vuosiluokat, joille sitä tarjotaan. Valintaopas on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

Lappajärvellä oppilaanohjaus järjestää maakunnallisen ohjaussuunnitelman mukaisesti.

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Lappajärven yhteiskoulu kuvaa vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa konkreettiset tavat liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi. Suunnitelmassa kuvataan konkreettisesti esimerkiksi pitkät välitunnit, liikunnallinen välituntitoiminta sekä toiminnallisuus opetuksessa.. Lisäksi kirjataan tavat, miten voidaan edistää koulumatkaliikuntaa.

Suunnitelman toteutumista seurataan lukuvuoden aikana ja arvioidaan lukuvuoden päätteeksi lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Seurannan ja arvioinnin tuloksena pohditaan toiminnan kehittämistarpeet ja -tavat. Liikunnallisen elämäntavan edistämisessä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta.

Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista ja oppimista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Toimiva oppimisympäristö muodostaa pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista.

Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalusteineen, varusteineen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista. Koulutilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjasto, liikuntatilat, museo, kirkko ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologia kuuluvat oppimisympäristöön. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden oppimista. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon monimuotoinen mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi. Matkapuhelimia voidaan käyttää oppimisen tukena esim. tiedon hakemisessa. Matkapuhelimien käyttö tapahtuu aina opettajan valvonnassa ja luvalla. Samalla varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Oppimisympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä sekä edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan osaamistaan keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista ja välineistä.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laajalaisen osaaminen. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmalähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista. Myös tekoälyn antamat mahdollisuudet, hyödyt ja haitat huomioidaan opetuksessa. Tekoälyn käyttöönotto tehdään perusopetuksessa ohjeistuksen mukaan, ohjeistusta päivitetään tarpeen mukaan. Opetuksen eriyttäminen ja eheyttäminen ohjaavat myös työtapojen valintaa.

Tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintäteknologian käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan. Siten valmiudet tiedon omatoimiseen, vuorovaikutteiseen ja kriittiseen hankintaan, käsittelyyn ja luovaan tuottamiseen karttuvat.

Oppimisympäristöjä pyritään koko ajan kehittämään ja monipuolistamaan. Samalla työtavat muuttuvat tarpeen mukaan. Yrittäjämäinen toimintatapa ja oppilaiden osallistaminen tuovat oppilaat mukaan yhä enemmän oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä koko koulutyön ja pedagogiikan kehittämiseen. Perusopetuksessa kannustetaan rakentavan palautteen antamiseen.

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Monialaiset oppimiskokonaisuudet ilmentävät koulun arvomaailmaa. Kokonaisuuksien tavoitteena on tarjota oppilaille monipuolisia työskentelymenetelmiä ja oppimisympäristöjä. Lisäksi niiden tavoitteena on muun muassa tarjota onnistumisen elämyksiä, auttaa ottamaan vastuuta, kehittää vuorovaikutustaitoja ja ohjata toisten huomioonottamiseen. Yrittäjämäinen toimintatapa ja oppilaiden osallisuus ovat vahvoja oppimiskokonaisuuksien toimintakulttuuria ohjaavia periaatteita.

Oppimiskokonaisuuksien sisällöt ja toteuttamistavat suunnitellaan vuosiluokittain, oppilaiden ja opettajien vahvuudet ja osaamisalueet huomioiden. Toteutuksessa voidaan lisätä oppilaiden mahdollisuutta työskennellä erilaisissa ja eri-ikäisistä oppilaista koostuvissa ryhmissä sekä työskentelyä eri aikuisten kanssa. Oppiaineet ja luokka-asteet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien aiheet valitaan tulevalle lukuvuodelle edellisen lukuvuoden keväällä.

Tarkemmat sisällöt ja oppiaineiden mukana olo kirjataan tiimien valmistelemana koulujen lukuvuosisuunnitelmiin. Monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan eri oppiaineiden yhteistyönä joko teemapäivinä esim. jaksojen vaihtumisien yhteydessä, projektiviikkona tai oppiaineiden sisään eheyttynä.

Oppilaat otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun mahdollisuuksien mukaan, esim. ajankohdan tai ajankohtien suunnitteluun, valitsemaan teemojen painotukset sekä työskentelytapoja. Teemojen suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä vanhempien ja koululle läheisten yhteistyötahojen kanssa antaa aidon yhteistyömahdollisuuden ja avartaa yhteistyötä.

Oppilaan arvioinnissa painotetaan maakunnallisen linjauksen mukaan työskentelyn arviointia; toimintakulttuurin painotusten mukaan arvioitavana on myös oppilaan oma käyttäytyminen. Oppilas tekee joko itse- tai vertaisarviointia tai molempia koko prosessista. Arvioinnin apuna voidaan käyttää pohjaa, jossa oppilas kirjaa ylös monialaisen oppimiskokonaisuuden teeman sekä käytetyt työskentelytavat. Hän arvioi itsearviointissa, saavuttiko hän asetetut tavoitteet, miten onnistui, miten osallistui ryhmän toimintaan jne. Ryhmäarviointia voidaan tehdä joko niin, että oppilas arvioi ryhmän työskentelyä itse (oppilaskohtainen vertaisarviointi), tai niin, että ryhmä arvioi yhdessä ryhmän työskentelyä (yhteinen vertaisarviointi).

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutumista seurataan koulun tasolla vuosittain. Hyvin toimivia käytänteitä jatketaan ja rinnalle nostetaan koulutyötä tukevia toimintamalleja ja toiminnallisia tapahtumia. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien ja toteutuksen onnistuminen arvioidaan ja samalla kirjataan ylös kehittämiskohteet ja –ideat seuraavaa toteuttamiskertaa varten. Oppilaiden tuotoksia pyritään hyödyntämään niin koululla kuin koko kunnan alueella (esim. lehtijutut, näyttelyt jne.).

Lappajärvellä lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan:

- ☐ Miten monialaiset oppimiskokonaisuudet ja muu eheyttäminen käytännössä toteutetaan (suunnittelu, tavoitteiden ja sisältöjen määrittely, toteuttaminen, seuranta ja kehittäminen)

- ☐ Lukuvuodelle valitut ja suunnitellut monialaiset oppimiskokonaisuudet
- ☐ Miten voidaan käyttää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa
- ☐ Miten oppilaat osallistetaan oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa
- ☐ Monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin liittyvä oppimisen arviointi
- ☐ Miten huolehditaan siitä, että ko. kokonaisuuksissa osoitetut työskentelytaidot ja muu osaaminen otetaan huomioon kokonaisuuden toteuttamisessa mukana olevien oppiaineiden arvioinnissa (ks. maakunnallinen OPS luvut 4 ja 6).

Monialaiset oppimiskokonaisuudet voidaan kirjata vuosisuunnitelmaan alla olevan esimerkin mukaan joko luokkakohtaisina tai yhteistyöluokkien yhteisenä.

Vuosi- luokat	Oppiaineet/ tavoitteet	Keskeisimmät sisällöt	Työskentely- tavat	Toteutuminen/ prosessin sekä oppilaan arviointi	Seuranta ja kehittäminen
0					
1					
2					
3					

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Lappajärvellä hyvä ja turvallinen koulupäivä lähtee koulun arvoista ja toimintakulttuurista sekä erityisesti toimintakulttuurin painotuksista. Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulukohtaisessa lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Kunnan perusopetuksessa korostetaan maakunnallisten arvojen lisäksi omaa arvoamme *Otamme vastuuta*. Vastuu koskee niin oppilaita kuin opettajia ja koko henkilökuntaa. Toiminnallamme mahdollistamme kaikille hyvän ja turvallisen koulupäivän. Arvot ohjaavat meitä suoraan yhteisöllisyyteen ja ennaltaehkäisevään toimintaan. Näitä tukevat myös kunnan toimintakulttuurin painotukset *Ajattelu ja oppiminen* sekä *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*. Itsensä huolehtimisen ja arjen taitojen korostamisella oppilaat halutaan osaltaan luomaan hyvää ja turvallista koulupäivää.

Oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Kaikki edellä mainitut painotukset ohjaavat jokapäiväistä työskentelyä kouluilla ja ovat kiinteä osa koulun arkea.

Kouluun kiinnittymistä, koulussa läsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään suunnitelmallisesti. Koulun toimintakulttuuria kehitetään edelleen yhteisölliseksi ja oppilaita osallistavaksi. Oppilaille luodaan vaikuttamisen mahdollisuuksia koulun arkeen niin oppimiseen kuin kouluhuvinvointiin liittyen. Kouluissa kiinnitetään huomioita oppilaiden ja aikuisten väliseen vuorovaikutukseen sekä harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja osana oppiaineiden sisältöjä. Tarvittaessa tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan osana oppimisen ja koulunkäynnin tuen interventioita. Erityistä huomiota oppilaiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin ja kouluun kiinnittymiseen kohdennetaan koulupolun nivelvaiheissa. Alakoulusta yläkouluun siirryttäessä mietitään opinto-ohjauksen, luokanvalvojuuden ja erilaisten ryhmäytymiskeinojen mahdollisuudet monipuolisesti ja yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Koulu kuvaa osallisuuden ja kouluun kiinnittymisen toimenpiteitä tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa osana yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä.

Poissaolojen ennalta ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

Oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta (Pol 35 §). Luvallisia koulun hyväksymiä poissaoloja ovat sairaus sekä

pyydetty ja myönnetty poissaolot. Poissaolojen ilmoittamiseen ja seurantaan käytetään ensisijaisesti Wilma-järjestelmää.

Oppilaan huoltajien tulee ilmoittaa luokanopettajalle tai -ohjaajalle oppilaan sairauteen liittyvästä poissaolosta mahdollisimman pian. Hyvä tapa on tehdä ilmoitus samana aamuna. Mikäli oppilas on poissa koulusta huoltajien siitä ilmoittamatta, on opettajan tai luokanohjaajan tiedusteltava huoltajilta poissaolon syytä. Jos oppilaan yksittäiset luvattomat poissaolot ovat toistuvia, opettajan tai luokanohjaajan on keskusteltava asiasta oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Luokanopettajalla ja ohjaajalla on velvollisuus sopia yksilökohtaisen opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän koollekutsujan kanssa ryhmän koollekutsumisesta, jos oppilaan luvattomat poissaolot tai jatkuvat yksittäiset poissaolot jatkuvat, eikä asian käsittely oppilaan huoltajien kanssa tuota tulosta.

Luvan tilapäiseen poissaoloon myöntää kolmeen päivään asti oppilaan opettaja tai luokanohjaaja. Pidemmistä poissaoloista päättää rehtori/koulunjohtaja saatuaan asiasta huoltajien hakemuksen Wilmaan. Hakemus pidemmistä poissaoloista on tehtävä riittävän ajoissa. Huoltajien tulee varmistaa, että oppilas huolehtii koulutehtävänsä poissaoloajaltaan.

Selvittämättömiin poissaoloihin puututaan heti. Jos selvitettyjä poissaoloja on toistuvasti, myös silloin luokanopettaja/luokanohjaaja keskustelee asiasta oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa. Jos oppilaan koulunkäynti vaarantuu luvattomien poissaolojen takia, eikä tukitoimista ole ollut apua, yksilökohtaisen opiskeluhuollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä arvioidaan lastensuojeluilmoituksen tarvetta.

Luokanopettajan tai ryhmänohjaajan tulee seurata jatkuvasti poissaolomääriä. Erityistä tarkkaavaisuutta tarvitaan siirtymävaiheissa tai selvittämättömien poissaolojen määrän kasvaessa. Koulupoissaoloihin puuttumisen malli on opiskelijahuollon käsikirjan liite ja sen pohjana on ns. Perhon-malli.

Ennaltaehkäisevä toiminta poissaoloihin puuttumisen mallissa on yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoin oppilaiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukevan toiminnan lisäämistä. Vuorovaikutteinen yhteistyö kodin ja koulun välillä sekä positiivisen palautteen antaminen, oppilaan yksilöllinen kohtaaminen lisäävät koulussa viihtymistä.

5.2 Yhteistyö

Koulukohtainen työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään lukuvuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Lukuvuosisuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain koulutasolla.

Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan tarkemmin ja niissä kuvataan käytännön toteutus seuraavista:

- ☐ Kerhotoiminta
- ☐ Tukioppilastoiminta
- ☐ Oppilaskuntatoiminta
- ☐ Muu vapaaehtoistoiminta
- ☐ Kouluruokailu

- ☐ Välituntitoiminta
- ☐ Koulun päivänavaukset
- ☐ Juhlat
- ☐ Retket, opintokäynnit ja leirikoulut
- ☐ Koulumatkat ja kuljetukset

Oppilaiden osallisuus

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaiden osuus on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun.

Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä yhteistyötä. Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä. Oppilaskunta kokoontuu säännöllisesti ja sen toiminta on suunnitelmallista.

Lappajärven perusopetuksessa tuetaan oppilaiden osallisuutta ja osallisuuden kautta hyvää oppimista, sosiaalisten vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja vastuulliseksi yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. Osallisuudella tarkoitetaan sellaista toimintaa, jossa oppilaat asettavat tavoitteita, keskustelevat ja pohtivat eri ratkaisuja sekä tekevät päätöksiä ja kantavat vastuun tekemisistään. Toiminta tarjoaa osallisuuden kokemuksen kaikille. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin ja edistää hyvinvointia koulun arjessa. Oppilaskunnan toiminta on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja kansalaisvaikuttamista lasten ja nuorten tasolla. Oppilaskuntatoiminta kehittää oppilaiden valmiuksia toimia omien ryhmiensä edustajina ja harjaantua neuvotteluun perustuvaan yhteistoimintaan.

Oppilaiden osallisuutta tuetaan ja kiusaamattomuutta edistetään vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjaannuttamisella niin toimintakulttuurin läpäisevän yrittäjämäisen toimintatavan kontekstissa kuin osana muitakin eteläpohjalaista perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Tämän lisäksi koululla voi olla käytössä tunne- ja vuorovaikutustaitoihin liittyviä materiaaleja. Kiusaamistapauksia varten on käytössä koulukiusaamisen ehkäisemiseksi laadittu toimintasuunnitelma.

Kodin ja koulun yhteistyö

Yhteistyö vanhempien kanssa pyritään rakentamaan luottamukselliseksi vuorovaikutussuhteeksi ja kasvatuskumppanuudeksi ei vain oman opettajan, vaan koko kouluyhteisön aikuisten kanssa.

Yhteistyön muotoja ovat esimerkiksi

- vanhempainillat (vuosiluokka, koulu, koko perusopetus)
- henkilökohtaiset tapaamiset
- kodin ja koulun päivä
- avoimet ovet
- koulun juhlat ja teemapäivät
- retki- ja leirikoulutoiminta.

Kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

Opetus ja kasvatustulee järjestää yhteistyössä huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Koulun henkilöstön on tärkeää olla yhteydessä kotiin heti, kun oppilaalla ilmenee oppimisen tai koulunkäynnin ongelmia tai hänen hyvinvointinsa on vaarantumassa. Yhteys koteihin on luotu jo ennen oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeen ilmenemistä.

Huoltajalle on annettava mahdollisuus osallistua tuen tarpeen arviointiin. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja käytettävissä olevista tukimuodoista. Huoltajien kanssa keskustellaan oppilaan tarvitseman tuen tavoitteista, toimenpiteistä sekä seurannasta ja huoltajia informoidaan oppimisen tuen käytänteistä. Yhteistyössä pyritään ratkaisukeskeisyyteen.

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Lappajärvellä on käytössä kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskevat ohjeistukset osana opiskelijahuollon suunnitelmaa – opiskelijahuollon käsikirjaa.

Suunnitelmassa on muun muassa:

- ☐ järjestyssäännöt ja kurinpidolliset keinot
- ☐ yhteisöllinen oppilashuolto
- ☐ kodin ja koulun yhteistyön järjestäminen (esim. vanhempainvartit)
- ☐ menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt.
- ☐ henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- ☐ kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma
- ☐ kuvaus edellä mainitusta suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille (esim. kodit ja muut yhteistyötahot)

Edellä mainittujen asioiden lisäksi opiskeluhuoltosuunnitelmassa on opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan muun toiminnan yleisiä linjauksia:

- ☐ Yhteistyö oppilaiden ja huoltajien kanssa
- ☐ Yhteistyö muiden sidosryhmien kanssa
- ☐ Kerhotoiminnan, muun opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan toiminnan tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.
- ☐ Kouluruokailun toteuttamista ohjaavat periaatteet sekä ruoka-, terveys- ja tapakasvatukselliset ja kestävään elämäntapaan liittyvät tavoitteet.
- ☐ Oppilaiden ruokailuun liittyvät erityistarpeet
- ☐ Koulumatkat ja koulukuljetukset järjestäminen ja miten niihin liittyvistä toimintatavoista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille.
- ☐ Aamu- ja iltapäivätoiminnassa ja -kerhossa käytetään samoja periaatteita ja ohjeita kuin perusopetuksessa.

Kunnassa on erikseen laadittu valtakunnallisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukainen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, joka on samalla esikoululaisten aamu- ja iltapäiväkerhon suunnitelma.

Jos perusopetuksessa oleva oppilas käyttäytyy uhkaavasti tai väkivaltaisesti ja vaarantaa toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuuden, häneltä voidaan evätä opetus jäljellä olevan koulupäivän ajaksi. Opetuksen epääminen on mahdollista myös, jos oppilaan häiritsevä käyttäytyminen vaikeuttaa kohtuuttomasti opetusta. Jäljellä olevan koulupäivän lisäksi myös seuraava koulupäivä voidaan evätä oppilaalta perustellusta syystä, jos opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa sen suunnitteluun, miten oppilaan turvallinen paluu takaisin opetukseen toteutetaan.

Opetuksen epäämisessä oppilaalle laaditaan suunnitelma.

Lappajärven kunnan hallintosäännön mukaan oppilaan erottamisesta ja opiskelusta pidättämisestä päättää perusopetuksen rehtori tai hyvinvointivaliokunta. Suunnitelman laatii luokanopettaja/ryhmänohjaaja. Suunnitelmaan kirjataan oppilaan opetuksen toteuttaminen ja seuranta epäämisen aikana ja suunnitelma turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi. Suunnitelmaan kirjataan oppilaan opetuksen toteuttamisen ja seurannan vastuuhenkilöt. Suunnitelmalomake (Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma perusopetuksessa) on Wilman tuki -välilehdellä. Oppilasta ja huoltajaa tulee kuulla suunnitelman laatimisessa.

Tarvittaessa koulun toimesta ollaan yhteydessä koulun opiskeluhuollon palveluihin sekä opetuksen epäämisen aikana että oppilaan palatessa opetukseen.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidolliset keinot sekä turvaamistoimet perusopetuksessa

Keino tai toimi	Toimivaltainen vastuuhenkilö	Kuuleminen, ilmoittaminen, kirjaaminen	Muuta huomioitavaa
KASVATUSKESKUSTELU			
Kasvatuskeskustelu, ensisijainen toimi (POL 35 a §)	Opettaja tai rehtori	Ilmoitettava huoltajalle, jolla mahdollisuus osallistua. Kirjattava.	Max. 2 tuntia. Yksilöidään teko, syyt, seuraukset ja korjaavat keinot.
OPPILAAN VELVOLLISUUDET			
Siivousvelvoite (POL 35 §) jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä	Opettaja tai rehtori	Mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella, siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle Wilma-viestillä.	Max. 2 tuntia. Valvonta järjestettävä. Turvallisuudesta huolehdittava. Oppilas ei voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta. Tehtävän suorittaminen tulee ottaa huomioon päätettäessä muista lainmukaisista kurinpidollisista toimenpiteistä.
Tekemättömät kotitehtävät (POL 35 §, 36 §, 36 a § ja perusopetusasetus (852/1998) 18 §)	Opettaja	Ilmoitettava huoltajalle Wilmassa, kirjaus oppilaan tuntimerkintöihin.	Valvottava.

KURINPIDOLLISET KEINOT

Opetustilasta poistaminen jäljellä olevan oppitunnin ajaksi (POL 36 §, 36 a §, 36 h §, perusopetusasetus (852/1998) 18 §)	Opettaja tai rehtori tai molemmat yhdessä	Ilmoitettava huoltajalle ennalta määritellyllä tavalla. Kirjataan Wilmaan tuntimerkintä, opetustilasta poistaminen	Valvonta järjestettävä. Jos on käytetty välttämättömiä voimakeinoja, tehdään kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle, sivistysjohtajalle
Jälki-istunto opetuksen häiritseminen, järjestyksen rikkominen, vilpillinen käytös (POL 36 §, 36 a §, perusopetusasetus (852/1998) 18 §)	Opettaja tai rehtori	Oppilasta on kuultava. Ilmoitettava huoltajalle koulun määrittämällä tavalla. Kirjataan Wilmaan kurinpitotoimet – lomakkeelle.	Max. 2 tuntia. Yksilöidään teko, hankitaan riittävä selvitys, valvottava. Ei oppituntien aikana. Hiljaa istuttaen tai teettämällä ikään ja tekoon suhteutettuja kehittäviä tehtäviä.
Opetuksen epääminen enintään jäljellä olevan ja seuraavan työpäivän ajaksi Turvaamistoimi, jos oppilaan tai jonkun muun turvallisuus kärsii oppilaan käyttäytymisen vuoksi (POL 36 §, 36 a §, 36 h §, perusopetusasetus (852/1998) 18 §)	Rehtori	Ilmoitettava huoltajalle ja tarvittaessa sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle. Huoltajalle kirjallinen päätös valitusosoituksella. Hallintopäätös, kirjattava määritellyllä tavalla. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuus keskustella koulupsykologin tai kuraattorin kanssa sekä järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma opetuksen	Valvonta järjestettävä. Jos poistetaan välttämättömin voimakeinoin, annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle.

		järjestämisestä epäamisen aikana ja turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi.	
Kirjallinen varoitus (POL 36 §, 36 a §, 36 h §)	Rehtori	Kuultava oppilasta ja huoltajaa. Huoltajalle kirjallinen päätös valitusosoituksella. Hallintopäätös, kirjattava määritellyllä tavalla.	
Määräaikainen erottaminen vakava rikkomus tai toistuva piittaamattomuus jatkuu muiden kurinpidollisten toimien jälkeen (POL 36 §, 36 a §, 36 h §)	Hyvinvointivaliokunta	Kuultava oppilasta ja huoltajaa. Huoltajalle kirjallinen päätös valitusosoituksella. Hallinnollinen päätös, täytäntöönpanosta päätettävä ja päätös perusteltava. Tiedoksi sosiaaliviranomaiselle.	Max. 3 kk. Yksilöidään teko, hankitaan riittävä selvitys, järjestetään tarvittava opiskeluhoito, järjestetään opetus, laaditaan henkilökohtainen suunnitelma opetuksesta.

TURVAAMISTOIMET

Poisotto-oikeus (POL 36 d §) Kielletty tai vaarallinen esine tai aine, jolla häiritsee tai joka häiritsee opetusta/oppimista. Ensin pyydetään antamaan pois. Jos ei anna, on oikeus ottaa pois. Häirintään käytetty esine annetaan työpäivän päätyttyä takaisin. Kielletyt esineet tai aineet huoltajalle tai poliisille hallussapito-oikeuden mukaisesti.	Rehtori tai opettaja tai yhdessä ennalta laaditun suunnitelman ja ohjeiden mukaan.	Ilmoitettava huoltajalle mahdollisimman pian. Kirjattava, samoin hävittäminen ja takaisin luovuttaminen on kirjattava.	Viimesijainen puuttumiskeino. Varmistettava turvallisuus, hienotunteisuus, henkilökohtainen koskemattomuus. Jos on käytetty välttämättömiä voimakeinoja, tehdään kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle.
Tarkastamisoikeus (POL 36 e §, 36 f §) Jos on ilmeistä, että oppilaalla on hallussaan turvallisuutta vaarantava kielletty esine tai aine, eikä oppilas luovuta tai osoita, ettei hänellä ole sellaista hallussaan.	Opettaja ja rehtori	Ilmoitettava huoltajalle mahdollisimman pian. Kirjattava rehtorin ylläpitämään rekisteriin: Päiväys, tarkastajat, mitä takavarikoitu sekä luovutuspäivämäärä ja kenelle luovutettu.	Oppilaalle ilmoitettava syy. Tarkastaja samaa sukupuolta, ja oltava toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva läsnä. Oppilaan pyynnöstä läsnä hänen valitsemansa henkilökunnan jäsen, jos se on mahdollista. Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttamisessa ja hävittämisessä toimitaan perusopetuslain mukaisesti.

Lainsäädäntö velvoittaa, että oppilas suorittaa tehtävänsä tunnollisesti, käyttäytyy muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimii siten, ettei hän vaaranna toisten oppilaiden tai opiskelijoiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön terveyttä ja turvallisuutta. Jos oppilas laiminlyö perusopetuslain mukaisten velvollisuuksien asianmukaisen noudattamisen tai esim. rikkoo koulun järjestyssääntöjä, häntä voidaan ojentaa tai häneen voidaan kohdistaa kurinpitotoimia.

Kurinpitotoimenpiteet alkavat aina oppilaan kuulemisella. Oppilaalla on silloin mahdollisuus selittää toimintaansa, oikaista mahdollinen väärinkäsitys tms. Kuuleminen tehdään aina mahdollisimman pian ja yleensä vasta sen jälkeen asiasta ilmoitetaan kaikille asiaan liittyvien oppilaiden huoltajille.

Kaikissa kurinpitotoimissa ja rangaistuksissa on huoltajille ilmoitettava asiasta ja asia on kirjattava. Kirjaaminen tehdään oppilaan Wilmaan. Kirjallisessa varoituksessa ja määräaikaisessa erottamisessa on huoltajille varattava mahdollisuus tulla kuulluksi ennen rangaistuksen määräämistä.

Koulu käyttää lakisääteistä julkista valtaa. Huoltajan lupaa kurinpitotoimiin ei tarvita, eikä oppilaan kuulemisessa ole huoltajalla oikeutta vaatia olla läsnä. Huoltajat eivät voi myöskään mitätöidä koulun antamaa rangaistusta.

Jos huoltaja haluaa selvittää rangaistuksen syitä, tulee hänen olla ensisijaisesti yhteydessä rangaistuksen määränneeseen opettajaan ja sen jälkeen tarvittaessa rehtoriin.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Joustava perusopetus

Perusopetuslain 5§:n mukaan kunta voi järjestää päättämässään laajuudessa perusopetuksen 7-9 -vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa.

Joustavan perusopetuksen toiminta on tarkoitettu niille 7-9 -luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja koulumotivaation puutetta sekä oppilaille, joita näyttäisi uhkaavan syrjäytyminen jatkokoulutuksesta tai työelämästä. Oppilas valitaan toimintaan oppilaan ja hänen huoltajiensa tekemän hakemuksen perusteella. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä. Oppilasvalinnasta päättää rehtori ja siitä tehdään hallintopäätös. Päätös valmistellaan monialaisesti opiskeluhoitotyössä. Joustavassa perusopetuksessa noudatetaan yleisiä arvioinnin periaatteita. Arviointimuotoja ovat itsearviointi, väliarviointikeskustelut, lukuvuosiarviointi sekä arviointi työpaikkaopiskelusta.

Joustavan perusopetuksen toiminnan tavoitteena on vahvistaa kokonaisvaltaisesti oppilaan opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi tavoitteena on tukea oppilasta toisen asteen koulutukseen siirtymisessä sekä antaa valmiudet selviytyä opiskelussa. Opetus järjestetään koulussa lähiopetuksena ja osaksi työpaikoilla sekä muissa oppimisympäristöissä ohjattuna opiskeluna. Joustavassa perusopetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että kaikissa oppimisympäristöissä on huolehdittu työturvallisuudesta. Opetuksen

järjestäjän tulee perehdyttää joustavan perusopetuksen tehtävissä toimivat henkilöt tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin säädöksiin. Opetuksen järjestäminen monialaisesti edellyttää, että opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt, opetuksen järjestäjän nimeämä henkilö tai henkilöitä.

Toiminnan suunnittelua ja organisointia varten voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Joustavaan perusopetukseen on Lappajärvellä tehty opetussuunnitelma (siv.ltk 14.5.2020). Opetussuunnitelmassa kuvataan JOPO toiminnan periaatteet, opiskeleminen JOPO-luokassa, työelämään tutustuminen, hakeutuminen ja valinta JOPOlle. Siihen on myös kirjattu, mitä koulun lukuvuosisuunnitelmassa määritellään vuosittain JOPO-opetusta varten.

Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia tai vuosiluokkiin sitomattomasti edettäessä eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä.

Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokursseittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Erityisesti on huolehdittava oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi.

Yhdysluokkaopetuksen tarve määritellään tarvittaessa lukuvuosittain ja toteutetaan hyvinvointivaliokunnan päättämän tuntikehyksen mukaisesti. Yhdysluokkaopetuksessa tuntijako tulee toteutua siten, että vähintään kahden vuoden sisällä kunkin ikäluokan tuntimäärät vastaavat yhteisen tuntijaon tuntimääriä.

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Etäyhteyksiä hyödynnetään tarvittaessa katsomusaineiden opetuksessa maakunnallisena yhteistyönä. Yksittäisen oppilaan osalta on mahdollista hyödyntää etäyhteyksiä yhtenä opetuksen järjestämistapana.

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Lappajärvellä järjestetään valmistavan opetuksen lisäopetusta. Lisäopetuksen tarpeen arviointi toteutetaan valmistavan opetuksen loppupuolella yhteistyössä valmistavan opetuksen ja muiden oppilasta opettavien opettajien yhteistyönä. Arviointimateriaalina käytetään ikätasolle sopivaa testistöä, hyödyntäen myös erityisopetuksen vuosikellon mukaisia arviointimateriaaleja.

Lisäopetukseen ohjataan huolellisen kielitaitotason arvioinnin jälkeen ja oppilaan kokonaistilanne huomioiden. Perusopetukseen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirryttäessä käydään nivelvaiheen keskustelu huoltajien ja tulevienopettajien kanssa.

Valmistavan opetuksen lisävuoden käytännön järjestelyistä suunniteltaessa otetaan huomioon koulun toimintaedellytykset. Mikäli koulussa on valmistavan opetuksen luokka, kielellisen tuen opettaja tai S2-opettaja, yhteistyötä tehdään tiiviisti suunnitellen oppilaan tuki vastaamaan hänen tarpeitaan mahdollisimman hyvin. Yhteistyötä tehdään kaikkien oppilasta opettavien opettajien kesken.

Lisäopetuksen järjestämisessä huomioidaan erityisesti oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt kuten kielitietoinen opetus, eriyttäminen ja monipuolinen arviointi. Opetusjärjestelyissä käytetään integrointia ja joustavia ryhmittelyjä oppilaiden edellytysten vaatimalla tavalla. Opetuksessa hyödynnetään monikielisyyttä. Teknologian tuomat mahdollisuudet otetaan huomioon. Ryhmämuotoista tukea suunnataan opetusryhmille suunnitelmallisesti huomioiden erityisesti opetuskielen tukiopetus. Tavoitteena on suunnitelmallisen kielen kehityksen, tietoisien oppimisen ja motivaation tukeminen.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen oppilaan vastuuopettaja on se opettaja, joka oppilasta opettaa eniten. Opetuksen suunnittelu, toteutus ja arviointi toteutetaan yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien kanssa. Valmistavan opetuksen oppilaalle laaditaan lisäopetuksen suunnitelma. Tässä käytetään S2-oppilaan opetuksen järjestämisen suunnitelmaa. Suunnitelma on laadittu oppilaalle jo valmistavan opetuksen aikana. Suunnitelma päivitetään vastaamaan oppilaan tilannetta lisäopetukseen siirryttäessä sekä vähintään lisäopetusvuoden loppupuolella.

5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Opetus ja kasvatusta tulee järjestää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyö edellyttää koulun henkilöstön aktiivisuutta ja aloitteellisuutta sekä keskustelua ja tiedottamista huoltajan, opettajan ja oppilaan oikeuksista sekä velvollisuuksista. Yhteistyön lähtökohtana on eri osapuolien keskinäinen kunnioitus. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yksilölliset tarpeet sekä perheen kieli- ja kulttuuritausta.

Kerhotoiminta on koulussa tapahtuvaa harrastustoimintaa. Kerhotoiminnan tavoitteena on tuottaa elämyksiä, syventää perusopetuksen oppimäärää, lisätä kouluviihtyvyyttä, antaa onnistumisen tunteita sekä kehittää oppilaan taitoja.

Lappajärven kouluruokailu toteutetaan omassa valmistuskeittiössä. Koulun aikuiset huolehtivat ruokailun ohjauksesta, valvonnasta ja tapakasvatuksesta. Oppilaita ohjataan ruokahävikin välttämiseen. Kouluaateria kattaa noin kolmanneksen oppilaan päivittäisestä energiatarpeesta. Kouluruokailussa pyritään noudattamaan valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamia kouluruokailusuosituksia. Tarvittavista erityisruokavalioista on ilmoitettava keittiön emännälle. Erityisruokavaliosta esitetään lääkärin tai terveydenhoitajan antama todistus.

Lappajärvellä järjestetään perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa ja siinä toteutetaan perusopetuksen arvopohjaa. Toimintaan on laadittu hyvinvointivaliokunnan hyväksymä aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma. Suunnitelma koskee myös esikoululaisten aamu- ja iltapäiväkerhoa.

Koulun kasvatusta ja opetustyön tukemiseksi järjestettävää koulukirjastotoimintaa voidaan toteuttaa yhteistyössä viereisen kunnankirjaston kanssa.

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla. Yhdessä kotien kanssa ohjataan oppilaita huolehtimaan koulumatkalla omasta ja muiden turvallisuudesta sekä käyttäytymään asiallisesti matkan aikana. Koulukuljetuksien odotusaikojen valvonnasta ja ohjasta toiminnasta sekä matkojen aikaisesta turvallisuudesta huolehditaan sopimalla yhteisistä menettelytavoista. Niistä sekä kuljetusjärjestelyistä tiedotetaan oppilaita ja huoltajia. Lappajärvellä on perusopetuslakia alhaisemmat kuljetusrajat; 0.-3. -luokkalaisten kuuluvat koulukyydityksen piiriin koulumatkan ollessa yhteen suuntaan yli 3 km.

6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.2 Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää

1. Ohjata ja kannustaa oppimista sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi)
2. Määrittää missä määrin oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi)

Todistukset

Lukuvuositodistus annetaan lukuvuoden päättyessä jokaisella vuosiluokalla lukuun ottamatta vuosiluokkaa 9, jolloin oppilas saa päättötodistuksen. Alaluokille on omat todistus pohjansa ja yläluokille omansa.

Lukuvuositodistukseen merkitään todistuksen, opetuksen järjestäjän, koulun ja oppilaan nimi, oppilaan henkilötunnus, todistuksen antamispäivä, luokanopettajan/ryhmänohjaajan allekirjoitus, oppilaan opinto-ohjelma ja oppiaineittain sanallinen arvio tai numeroarvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana, opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla sekä tieto luokalta siirtymisestä tai luokalle jättämisestä.

Lukuvuositodistukseen ei merkitä osasuorituksia tai kesken olevia suorituksia, poissaoloja eikä tietoa oppilaan saamasta tuesta tai oppiaineesta vapauttamista.

Välitodistus annetaan samoin perustein kuin lukuvuositodistus. Oppilaalle annetaan välitodistus syyslukukauden päättyessä vuosiluokilla 5-9.

Erotodistus annetaan kesken perusopetuksen oppimäärän suorittamista koulusta eroavalle oppilaalle samoin periaattein kuin lukuvuositodistus.

Päättötodistus annetaan numeroarvosanoin arvioiden kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti. Käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä, jota ei

merkitä todistukseen. Koulu voi päättää, antaako se käyttäytymisen arvosanan liitteenä. Oppilaalla on oikeus saada se pyydettyä. Päättötodistuksen allekirjoittaa koulun rehtori. Muut todistukseen merkittävät tiedot ovat opetussuunnitelman perusteiden mukaiset. Todistusohjat ovat Primus -hallinto-ohjelman tulostustiedostossa.

Väliarvointiin kuuluva arviointikeskustelu luokilla 1-4 kirjataan Wilman arviointikeskustelulomakkeeseen. Opettaja tulostaa täytetyn lomakkeen arviointikeskustelun jälkeen ja allekirjoitettu lomake laitetaan todistuskansioon. Arvioinnissa käytetään tarvittaessa sekä numeerista että sanallista arviointia. Lappajärvellä luokilla 4 ja 5 taito- ja taideaineet arvioidaan aina numeerisesti ja sitä voidaan täydentää sanallisesti. Muutoin väli- ja lukuvuosi-arvioinnissa toimitaan maakunnallisen linjauksen mukaisesti. Paikalliset päättöarvioinnin kriteerit ja päättöarvosanan muodostamisen periaatteet ovat samat 6. vuosiluokan päättyessä kuin valtakunnalliset arviointikriteerit ja periaatteet.

Lukuvuositodistus vuosiluokilla 1-3

- sanallinen arviointi
- kaikki aineet arvioidaan hyväksytty/hylätty
- äidinkieli ja matematiikka arvioidaan sanallisesti tarkemmin todistuksen liitteenä
- käyttäytymisestä tehdään sanallinen arvio todistuksen liitteenä

Lukuvuositodistus vuosiluokalla 4

- kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroilla
- valinnaiset aineet arvioidaan hyväksytty/hylätty

Välitodistus ja lukuvuositodistus vuosiluokilla 5-6

- kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroilla
- valinnaiset aineet arvioidaan hyväksytty/hylätty
- lisäksi vanhempaintapaamisissa käsitellään oppilaan arviointiin liittyviä asioita

Välitodistus vuosiluokilla 7-8

- väliarvointiin kuuluvat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroilla

Lukuvuositodistus vuosiluokilla 7-8

- kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroilla
- lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi sisältää tiedon siitä, miten oppilas on saavuttanut vuosiluokkaistetut tavoitteet kaikissa opiskelemissään aineissa
- päättyvät oppiaineet; musiikki, kuvataide, käsityö ja kotitalous; arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti

- oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan hyväksytty/hylätty

- alle 2 vuosiviikkotuntia käsittäviin, kesken jääneisiin valinnaisaineisiin merkitään 'osallistunut'

lisäksi vanhempaintapaamisissa käsitellään oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Välitodistus 9. vuosiluokalla

- väliarviointiin kuuluvat oppiaineet numeroilla
- käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä
- jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavassa välitodistuksessa käyttäytymistä ei

arvioida

Päättöarviointi

- kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan opetussuunnitelman päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti
- käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä (ei merkitä todistukseen)
- oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan hyväksytty/hylätty
 - alle 2 vuosiviikkotuntia käsittäviin, kesken jääneisiin valinnaisaineisiin merkitään 'osallistunut'

lisäksi vanhempaintapaamisissa käsitellään oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Itsearviointia tehdään joka vuosiluokalla ja se on osa jokapäiväistä toimintaa niin alaluokilla kuin yläluokillakin. Arviointitavat vaihtelevat oppilaiden ikätason, oppiaineen ja valittujen arviointimenetelmien mukaan. Tarvittaessa itsearvioinnit tallennetaan ja niistä muodostuu oppilaan oma käsitys itsestään oppijana ja oppimisensa kehittämisestä (esim. kasvunkansio/portfolio). Yläluokilla voidaan toteuttaa itsearviointi esimerkiksi siten, että oppilaat asettavat syyslukukauden alussa tavoitteensa, tekevät itsearvioinnin ja asettavat jatkotavoitteet välitodistuksen yhteydessä. Kevätlukukauden loppupuolella tehdään lopullinen arviointi lukukauden tavoitteiden saavuttamisesta. Oppilaiden vertais-, pari- ja ryhmäarviointia toteutetaan lukuvuoden aikana eri oppiaineissa niiden mahdollistavalla tavalla.

Erityinen tutkinto

Oppilas voi suorittaa erityisen tutkinnon koulun rehtorin kanssa erikseen sovitulla tavalla. Rehtori määrittää erityisen tutkinnon järjestämisen käytänteet yhteistyössä oppiaineita opettavien opettajien kanssa (aikataulu ja osaamisen näyttötavat).

Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet

Oppilas oppii:

- noudattamaan koulun sääntöjä ja annettuja ohjeita
- käyttäytymään kohteliaasti, ystävällisesti, suvaitsevaisesti ja auttavaisesti muita kohtaan
- käyttäytymään tilanteeseen sopivalla tavalla
- antamaan työrauhan
- toimimaan kouluyhteisössä rakentavasti
- käyttämään asiallista ja tilanteeseen sopivaa kieltä
- työskentelemään erilaisissa ryhmissä.

Käyttäytymisestä annettavan arvosanan kriteerit

Arvosana	Kriteerit
10 erinomainen	• Oppilas noudattaa koulun sääntöjä. • Oppilas käyttäytyy esimerkillisen kohteliaasti, ystävällisesti ja auttavaisesti muita kohtaan. • Oppilas käyttäytyy esimerkillisen oikeudenmukaisesti ja suvaitsevaisesti muita kohtaan. • Oppilas sopeutuu työhön erilaisissa ryhmissä ja edistää yhteistä työskentelyä. • Oppilas edistää työrauhaa. • Oppilaan kielenkäyttö on esimerkillistä. • Oppilas luo käytöksellään ympärilleen myönteistä ilmapiiriä. • <i>Oppilaaseen ei ole kohdennettu kasvatuksellisia toimia (kirjattu kasvatuskeskustelu, jälki-istunto), opetuksen epäämistä tai kurinpidollisia toimia (kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen).</i>
9 kiitettävä	• Oppilas noudattaa koulun sääntöjä. • Oppilas käyttäytyy kohteliaasti, ystävällisesti ja auttavaisesti muita kohtaan. • Oppilas käyttäytyy oikeudenmukaisesti ja suvaitsevaisesti muita kohtaan. • Oppilas sopeutuu työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilas antaa toisille työrauhan. • Oppilaan kielenkäyttö on asiallista. • <i>Oppilaaseen on voitu kohdentaa yksittäinen kasvatuskeskustelu tai jälki-istunto, mutta ei opetuksen epäämistä tai kurinpidollisia toimia (kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen). Oppilas on muuttanut käyttäytymistään ohjattuun suuntaan.</i>
8 hyvä	• Oppilas noudattaa koulun sääntöjä. • Oppilas sopeutuu yleensä työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilas antaa toisille yleensä työrauhan. • Oppilas käyttäytyy ystävällisesti muita kohtaan. • Oppilaan kielenkäyttö on yleensä asiallista. • <i>Oppilaaseen on voitu kohdentaa kasvatuksellisia toimia (kirjattu kasvatuskeskustelu, jälki-istunto), mutta ei opetuksen epäämistä tai kurinpidollisia toimia (kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen). Oppilas on muuttanut käyttäytymistään ohjattuun suuntaan.</i>
7 tydyttävä	• Oppilaalla on vaikeuksia koulun sääntöjen noudattamisessa. • Oppilas häiritsee joskus työrauhaa. • Oppilaalla on jonkin verran ongelmia sopeutumisessa työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilaalla on joskus vaikeuksia ottaa toiset huomioon. • Oppilaan kielenkäyttö vaatii ohjausta. • Oppilaan käyttäytymistä joudutaan ohjeistamaan. • <i>Oppilaaseen on voitu kohdentaa kasvatuksellisia toimia (kirjattu kasvatuskeskustelu, jälki-istunto) tai opetuksen epäämistä, mutta ei kurinpidollisia toimia (kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen). Oppilas on muuttanut käyttäytymistään ohjattuun suuntaan.</i>
6 kohtalainen	• Oppilaalla on vaikeuksia koulun sääntöjen noudattamisessa. • Oppilaalla on ongelmia sopeutumisessa työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilaalla on vaikeuksia ottaa toisia huomioon. • Oppilas häiritsee toistuvasti työrauhaa. • Oppilaan kielenkäyttö vaatii usein ohjausta. • Oppilaan käyttäytymistä joudutaan ohjeistamaan toistuvasti. • <i>Oppilaaseen on kohdennettu kasvatuksellisia toimia (kirjattu kasvatuskeskustelu, jälki-istunto), opetuksen epäämistä tai kurinpidollisia toimia (kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen). Oppilas on muuttanut käyttäytymistään ohjattuun suuntaan.</i>

5 välttävä	• Oppilaalla on usein vaikeuksia koulun sääntöjen noudattamisessa. • Oppilaalla on ongelmia sopeutumisessa työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilas ei anna toisille työrauhaa. • Oppilas ei osaa ottaa toisia huomioon. • Oppilaan kielenkäyttö on asiatonta. • Oppilaan käyttäytymistä joudutaan ohjeistamaan jatkuvasti. • Oppilas käyttäytyy välinpitämättömästi. • Oppilaaseen on kohdennettu useita kasvatuksellisia toimia (kirjattu kasvatuskeskustelu, jälki-istunto), opetuksen epäämistä tai kurinpidollisia toimia (kirjallinen varoitus, määräaikaan erottaminen). Oppilas ei ole muuttanut käyttäytymistään ohjattuun suuntaan.
4 hylätty	• Oppilas ei kykene toimimaan kouluyhteisössä.

Oppimäärän rajaaminen (Eteläpohjalainen ops)

Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita on rajattu, osaamisen arviointi tapahtuu suhteessa hänelle määriteltäviin tavoitteisiin. Todistukseen merkitään oppimäärän rajaamista merkitsevä tähti (*). Sanallisessa arvioinnissa käytetään seuraavaa asteikkoa:

Hyväksytty*

- Olet saavuttanut asetetut tavoitteet
- Olet saavuttanut asetetut tavoitteet osittain

Hylätty*

- Et ole saavuttanut asetettuja tavoitteita

Sanallista arviointia voidaan lukuvuosiarvioinnissa täydentää erillisellä liitteellä, jolla kuvaillaan oppilaan edistymistä oppilaskohtaisen tuen suunnitelmassa määriteltujen tavoitteiden mukaisesti. Päättötodistukseen merkitään arvosana 5*.

Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa arviointi annetaan aina sanallisena asteikolla hyväksytty (olet saavuttanut asetetut tavoitteet/olet saavuttanut asetetut tavoitteet osittain) – hylätty (et ole saavuttanut asetettuja tavoitteita). Sanallista arviointia voidaan lukuvuosiarvioinnissa täydentää erillisellä liitteellä, jolla kuvataan oppilaan edistymistä oppilaskohtaisen tuen suunnitelmassa määriteltujen tavoitteiden mukaisesti. Mikäli jokin toiminta-alue sisältää yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, myös nämä voidaan kuvata todistuksen liitteessä.

7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset Lappajärven perusopetuksessa

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen linjaukset noudattavat Lappajärvellä maakunnallisia linjauksia. Tarkemmat määrittelyt ja käytänteet löytyvät lukuvuosisuunnitelmasta.

Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tukevat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt sekä ryhmäkohtaiset tukimuodot, jotka kuuluvat kaikille oppilaille. Mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät ole riittäviä oppilaan oppimisen etenemiseksi, tulee oppilaan saada oppilaskohtaisia tukitoimia. Oppilas voi saada myös yhtäaikaista ryhmäkohtaisia tukimuotoja sekä oppilaskohtaisia tukitoimia. Tuen tarpeesta ja eri tukimuodoista keskustellaan oppilaan ja huoltajien kanssa, mutta huoltajan suostumusta tuen antamiseen ei vaadita.

Oppilaan etenemisen seuraaminen ja tuen tarpeen arviointi on ensisijaisesti luokanopettajan vastuulla. Luokanopettaja yhdessä erityisopetushenkilöstön ja ohjaajien kanssa arvioi ryhmäkohtaisten tukimuotojen tarvetta. Niiden suunnittelu tehdään luokanopettajan johdolla. Kun tukitoimet on aloitettu, luokanopettajan johdolla arvioidaan niiden riittävyyttä, siirtymistä niistä pois tai siirtymistä mahdollisiin yksilökohtaisiin tukimuotoihin yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Tuen riittävyys ja tukimuodot arvioidaan erityisopetuksen ohjausryhmässä jaksojen vaihtumisen yhteydessä eli vähintään viisi kertaa vuodessa.

Ennen kuin mietitään oppilaskohtaista tukimuotoa, oppilaan on tullut saada ryhmäkohtaista tukea. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat opettajan antama yleinen tukiopetus ja opetuskielen tukiopetus sekä erityisopettajan antama opetus muun luokan yhteydessä. Ryhmäkohtaista tukea on kaikki luokkaan tuotu tuki.

Ennen kuin mietitään oppilaskohtaista tukea, ryhmämuotoisessa tuessa luokassa on kokeiltu tuen tarpeeseen liittyen oppimisen tukikeinoja kuten esimerkiksi tunti- ja kotitehtävien eriyttämistä, kokeiden eriyttämistä ja lisääjän antamista tehtävien tekemiseen, äänikirjoja mahdollisuutena kotona/koulussa. Oppilaan mahdollisuutta työskennellä luokan mukana on tuettu istumapaikan vaihtamisen kokeiluilla, mahdollisesti sermillä, kuulokkeilla sekä muilla keskittymisen ja toiminnanohjauksen tuen välineillä (esimerkiksi hypistelytuotteet/muut keskittymisen apuvälineet, ajan hallinnan jäsentäminen, kuvastrukturi tarvittaessa henkilökohtaisena omalla pulpetilla). Koulunkäyntiohjaajien hyödyntäminen oppilaiden koulunkäynnin ja opetuksen osallistumisen tukena on ryhmäkohtaisessa tuessa tärkeää.

Erityisopettajan antama ryhmäkohtainen tuki merkitään Wilmaan siten, että erityisopettaja on luokanopettajan ohella opettajana sovitulla oppitunnilla. Tällöin erityisopettaja on yksi luokan opettajista kyseisellä oppitunnilla, ja erityisopettaja antaa ryhmämuotoista tukea joko samanaikaisopettajana tai erillisessä tilassa opetusta antaen vaihtuvalle pienemmälle ryhmälle. Mikäli sama oppilas tarvitsee toistuvasti opetusta pienemmässä ryhmässä ilman joustavaa ryhmittelyä hänen kohdallaan, lukuvuoden aikana mietitään yhteistyössä tarvittavalla kokoonpanolla tarvetta siirtyä oppilaskohtaiseen tukeen.

Mikäli oppilas tarvitsee oppilaskohtaisia tukitoimia, tulee hänelle laatia oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnoin pohjalta laadittava oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Suunnitelman laatiminen on kuitenkin mahdollista myös niissä tilanteissa, joissa yhteistyölle on esimerkiksi huoltajasta johtuva este. Päävastuu suunnitelman laatimisesta on luokan- / aineenopettajalla. Suunnitelma tarkistetaan aina tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi.

Oppilaskohtaiset tukitoimet järjestetään oppilaan edun mukaisesti ensisijaisesti muun opetuksen yhteydessä, osittain tai kokonaan joustavassa pienryhmässä tai erityisluokassa. Toiminta-alueittaisesta opetuksesta päätetään erikseen.

Mikäli on tarpeen aloittaa oppilaskohtaiset tukitoimet, tehdään oppilaalle tukea koskeva hallintopäätös. Lappajärven kunnan hallintosäännön mukaan perusopetuksen rehtori tekee tukea koskevat hallintopäätökset. Oppilaalle tehdystä hallintopäätöksestä tulee merkintä Wilmaan ja oppilastietojärjestelmään. Päätökset tehdään oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman, mahdollisten asiantuntijalausuntojen sekä opettajan laatiman esityksen perusteella. Oppilaskohtaista tukea koskevassa päätöksessä määritellään myös mahdolliset tarpeet perusopetuslain 20 h §:ssä tarkoitetusta oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle, perusopetuslain 20 i §:n mukainen opetuksen järjestämiseksi oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite sekä toiminta-alueittaisen opetuksen järjestämiseksi. Tukea koskevat viranhaltijapäätökset arkistoidaan ja säilytetään koulutoimistossa. Mikäli oppilaan opetuksen järjestäjä vaihtuu, on tukea koskeva päätös tehtävä uudelleen.

Päätökset varhennettuun opetukseen siirtymisestä tekee sivistysjohtaja. Päätökset tehdään asiantuntijalausuntojen ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan tekemän esityksen perusteella.

Kunnan järjestämässä perusopetuksessa kuntoutukset, terapiat ja muut vastaavat tukimuodot eivät ole koulun toimintaa ja ne tulisi ensisijaisesti järjestää oppituntien ulkopuolella.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt rakentuvat hyvästä pedagogiikasta sekä johdonmukaisesta ja kehittyvästä toimintakulttuurista.

PEDAGOGIIKKA JA TOIMINTAKULTTUURI

Kaikkia ryhmiä hyödyttää oppimisympäristön selkeys ja rauhallisuus sekä opetuksen suunnitelmallisuus. Määritelly istumajärjestys ja taululle koottu päivä- ja tuntistruktuuri jäsentää käyttäytymistä ja oppimista.

- Strukturi
- Selkeä tavoitteenasettelu oppimiselle ja osaamiselle
- Luokan säännöt
- Mahdollisuus keskittymisen ja tarkkaavaisuuden ylläpitämiseen keskittymisen apuvälineiden avulla (nystyrätyyny, hypistelytuotteet yms.)
Istumajärjestyksen seuranta ja vaihtaminen
- Päivä- ja tuntistruktuuri
- Selkeä oppitunnin aloitus ja lopetus (esimerkiksi time timer tms. ajan jäsentäjänä)
- Tauotus ja pilkkominen
- Ennakointi
- Palkitsemisjärjestelmät
- Poissaolojen seuranta ja puuttuminen

VUOROVAIKUTUS

Opettajalla on tärkeä merkitys ryhmän psykologisen turvallisuuden sekä positiivisen vuorovaikutusilmapiirin luojana ja ylläpitäjänä. Kohtaamisen kulttuuri (mm. tervehtiminen, kuulumisten kysely, keskustelut) lisää kouluviihtyvyyttä ja vähentää koulupoissaoloja. Kannustava palaute ja osallisuuden kokemukset vahvistavat oppilaan myönteistä minäkuvaa sekä pystyvyyden tunnetta.

- Kuuntele, kohtaa, ole läsnä!
- Positiivinen kannustus
- Ryhmäyttäminen
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- Osallisuuden vahvistaminen
- Luokan ilmapiiri – turvallisuus
- Kiusaamiseen ja häirintään puuttuminen

OPPIMISYMPÄRISTÖT JA OPETUSMENETELMÄT

Oppimisympäristöjen ja opetusmenetelmien eriyttäminen on opetuksen peruselementti, josta hyötyvät kaikki oppilaat. Eriyttää voi tehtävien tasoa, aikatauluja, määrää ja tehtävätyyppejä. Oppimista edistää vaihtelevat ja toiminnalliset työtavat sekä joustavat ryhmittelyt ja vertaisoppiminen. Tunnin kulku, tavoite ja toimintaohjeet kannattaa olla

visuaalisesti esillä esim. taululle kirjoitettuna. Keskittymistä helpottaa vaihtelevat tehtävätyypit, tauotus ja apuvälineet.
• Eriyttäminen oppitunnin tehtävissä sekä kotitehtävissä • E-kirjan käyttäminen • Luokan visuaalinen selkeys • Kuvatuki tavrittaessa oppilaan pulpetilla • Monipuoliset, opiskelu- ja oppimistavat, toiminnallisuus • Joustavat ryhmittelyt • Monipuoliset osaamisen osoittamistavat
YHTEISTYÖ Sujuva yhteistyö on keskeinen tekijä laadukkaan oppimisen taustalla. Toimintamallit koulussa ovat avoimia ja yhteisesti keskusteltuja. Tiedonkulun käytänteet koululla ovat selkeät. Yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa monipuolisesti sopien yhteiset tavoitteet.
• Koulun aikuisten kesken • Luokassa toimivien kesken • Konsultaatio • Oppilaiden ja perheiden osallistaminen • Monialainen yhteistyö

Rehtori johtaa ja ohjaa koulun toimintakulttuuria ja tuen järjestelyjä. Rehtori mahdollistaa opettajien yhteisen suunnittelun, yhteistyön ja resurssien viisaan käytön.

7.3 Ryhmäkohtaiset tukimuodot

Oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisista tukimuodoista muodostuu oppimisen tuen kivijalka. Tukea suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa hyödynnetään erityisopettajan konsultaatiota. Ryhmäkohtaiset tukimuodot dokumentoidaan yleisellä tasolla siten, että tuki jatkuu vuosiluokalta toiselle siirryttäessä. Tuen toteutumista kirjataan opetuksen järjestäjän sähköiseen oppilashallintojärjestelmään. Dokumentointi turvaa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin. Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tarkoitetaan:

- opettajan antamaa yleistä tukiopetusta,
- opettajan antamaa opetuskielen tukiopetusta sekä
- pienemmissä ryhmissä tapahtuvaa, joustavasti ryhmiteltyä, erityisopettajan muun opetuksen yhteydessä antamaa opetusta.

Opettajan antama yleinen tukiopetus

Yleinen tukiopetus on ennakkoivaa ja täydentävää opetusta. Sitä voidaan toteuttaa

- yhdessä toisen opettajan kanssa oppituntien aikana
- erisuuruisilla ja joustavasti jaetuilla ryhmillä
- oppituntien ulkopuolella

Opettajan antama opetuskielen tukiopetus

Opetuskielen tukiopetus on kielellistä tukea tarvitsevien oppilaiden kielitietoista opetusta. Sen tarkoituksena on avata oppiaineiden ja tiedonalojen kieltä ja käsitteistöä. Opetuskielen tukiopetus toteutetaan samoin periaattein kuin yleinen tukiopetus.

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan opettamalla pienemmällä ryhmällä muun opetuksen yhteydessä tarkoitetaan joustavia, pienempiä opetusryhmiä. Näitä ryhmiä suunnitellaan ja toteutetaan ryhmän tarpeista lähtien, ei yksittäisten oppilaiden tarpeista käsin. Ryhmittelyjen tulee olla joustavia ja tarkoituksenmukaisia.

Erityisopettajan opetuksella muun opetuksen yhteydessä ei tarkoiteta oppilaskohtaisten tukitoimien pienryhmiä, joissa oppilaat opiskelevat säännöllisesti. Pienemmässä ryhmässä voi kuitenkin opiskella myös oppilaskohtaista tukea saavia oppilaita.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa opettajien tulee tehdä suunnitelmallista yhteistyötä. Yhteisopettajuudessa on kyse kahden tai useamman opettajan yhteisenä vastuuna ja tasa-arvoisena yhteistyönä toteutetusta opetuksesta. Opettajat vastaavat yhdessä opetuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista. Yhteisopettajuuden tavoitteena on se, että oppilaita voidaan tukea joustavasti oppilaiden tarpeiden mukaan.

Samanaikaisopettajuudella tarkoitetaan luokan- tai aineenopettajan ja erityisopettajan työparitoimintaa. Toimintaa suunnitellaan yhteistyössä.

7.4 Oppilaskohtaiset tukitoimet

Oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisista tukimuodoista muodostuu oppimisen tuen kivijalka. Tukimuotojen riittävyyden arvioinnissa tarkistetaan ensimmäiseksi oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen käyttö yhteistyössä erityisopettajan kanssa.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tulee käyttää monipuolisesti ja pitkäjänteisesti ennen oppilaskohtaisiin tukitoimiin siirtymistä. Oppilaan tulee osallistua ensisijaisesti ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin voidakseen siirtyä oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Pedagogisen tuen rinnalle kuuluvat tarvittavat opiskeluhuollon palvelut. Lisäksi tarvittaessa käytetään perusopetuslain mukaisia kurinpitotoimia.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarve tulee arvioida, kun tuen tarve on jatkuvaa ja säännöllistä. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarvetta ja tuen säännöllisyyttä arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaskohtaista tukea koskevat päätökset tehdään kunnan hallintosäännön mukaisesti. Oppilaskohtaisia tukitoimia arvioidaan yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien, oppilaan ja huoltajien kanssa osana tuen suunnitelman laatimisen prosessia.

7.4.1 Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi

Oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisista tukimuodoista muodostuu oppimisen tuen kivijalka. Tukimuotojen riittävyyden arvioinnissa tarkistetaan ensimmäiseksi oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen käyttö yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja tulee käyttää monipuolisesti ja pitkäjänteisesti ennen oppilaskohtaisiin tukitoimiin siirtymistä. Oppilaan tulee osallistua ensisijaisesti ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin voidakseen siirtyä oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Pedagogisen tuen rinnalle kuuluvat tarvittavat opiskeluhuollon palvelut. Lisäksi tarvittaessa käytetään perusopetuslain mukaisia kurinpitotoimia.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarve tulee arvioida, kun tuen tarve on jatkuvaa ja säännöllistä. Opetuskielen oppimisen varhainen vaihe, poissaolot, motivaation puute tai puutteellinen opiskelutekniikka eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste oppilaskohtaiselle tuen tarpeelle. Myös käyttäytymisellä reagoivien oppilaiden tukemiseksi käytetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Oppilasta voidaan tukea myös oppilaskohtaisilla tukitoimilla, jos se on oppilaan edun mukaista. Osana arviointia selvitetään myös tarve oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle.

Oppilaskohtaisten tukitoimien tarvetta ja tuen säännöllisyyttä arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, tukitoimien tarpeen arviointiin osallistuvat tarvittaessa opettajien lisäksi opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset tulee selvittää ja ottaa huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Oppilaan huoltajalle edustajalle on annettava mahdollisuus osallistua tuen tarpeen arviointiin. Oppilaskohtaisia tukitoimia arvioidaan yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien, oppilaan ja huoltajien kanssa osana tuen suunnitelman laatimisen prosessia.

7.4.2 Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin pohjalta on laadittava oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Suunnitelman laatiminen on kuitenkin mahdollista myös niissä tilanteissa, joissa yhteistyölle on esimerkiksi huoltajasta johtuva este. Päävastuu suunnitelman laatimisesta on luokan-/ aineenopettajalla. Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat.

Suunnitelman laatimisessa voidaan hyödyntää oppilaan aikaisempia pedagogisia asiakirjoja. Kuntoutussuunnitelmaa tai muita asiantuntijalausuntoja voidaan myös hyödyntää huoltajan luvalla. Suunnitelma tarkistetaan aina tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa marraskuun loppuun mennessä, oppilaan tarpeiden mukaiseksi. Suunnitelma on salassa pidettävä asiakirja.

Tukea koskeva päätös

Opetuksen järjestäjän on tehtävä tukea koskeva hallintopäätös oppilaalle annettavista oppilaskohtaisista tukitoimista. Päätöksestä tulee käydä ilmi oppilaskohtaiset tukitoimet oppilaan tarpeen mukaisesti

- erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä
- erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa
- tulkitsemispalvelut
- avustajapalvelut
- apuvälineet

Lisäksi tukea koskeva päätös on tehtävä perusopetuksen oppimäärästä tai paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella tehdään päätös perusopetuslain 20i §:n perusteella. Hallintopäätös on tehtävä kaikissa edellä mainituissa tilanteissa oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja sen perusteella laaditun tuen toteuttamista koskeva suunnitelman mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä. Ennen päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja hänen huoltajaansa.

Lappajärven perusopetuksessa tukea koskevan päätöksen tekee perusopetuksen rehtori. Tukea koskeva päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi voida antaa muuten. Tämän päätöksen tekee sivistysjohtaja. Päätöstä arvioidaan ja tarkistetaan tarvittaessa ja aina tuen tarpeen muuttuessa. Mikäli katsotaan, ettei oppilas enää tarvitse oppilaskohtaisia tukitoimia, tuen lopettamisesta tehdään päätös. Perusopetuksen aikana tehtävän tukitoimien lopettamispäätöksen tekee perusopetuksen rehtori.

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä tarkoittaa yksittäiseen tai useampaan oppiaineeseen kohdistuvaa erityisopettajan antamaa opetusta joustavissa ryhmissä. Oppilaskohtaisina tukitoimina toteutettavat pienryhmät suunnitellaan ja toteutetaan yksittäisten oppilaiden tarpeista käsin. Oppilaan tuen tarve on alle puolet oppiaineen oppitunneista.

Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä

Erityisopettajan opettamalla pienryhmällä tarkoitetaan yksittäiseen tai useampaan oppiaineeseen kohdistuvaa erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta joustavissa ryhmissä. Oppilaskohtaisina tukitoimina toteutettavat pienryhmät suunnitellaan ja toteutetaan yksittäisten oppilaiden tarpeista käsin. Oppilaan tuen tarve on yli puolet oppiaineen oppitunneista. Etelä-Pohjanmaalla pienryhmien kokoon vaikuttavat mm. oppilaiden ikäjakauma, tuen tarpeet ja ohjaajaresurssi. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että pienryhmien koko on tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti toteutettu.

Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa

Erityisluokka on erityisluokanopettajan opettama pääsääntöinen opetusryhmä. Erityisluokanopettajalla on kokonaisvastuu luokan oppilaista. Lappajärvellä on yksi pysyvä erityisluokka alaluokilla, tarvittaessa erityisluokkia voidaan järjestää useampi. Yläluokilla ei ole erityisluokkaa, mutta sekin järjestetään tarvittaessa. Oppilaan siirtyminen erityisluokkaan käsitellään monialaisessa ohjausryhmässä.

Oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet

Opetuksen järjestäjä päättää tulkitsemis- ja avustajapalveluista sekä muista opetuspalveluista ja erityisistä apuvälineistä. Palvelujen ja apuvälineiden tarve ja määrä arvioidaan monialaisena yhteistyönä hyödyntäen mm. asiantuntijoiden lausuntoja.

Oppilaan tulkitsemis- ja avustajapalvelujen tarve sekä oppilaskohtaisten tukitoimien tarve arvioidaan oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa. Palveluista ja apuvälineistä päätetään tukea koskevassa päätöksessä.

7.5 Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa kolmella tavalla:

- opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain
- oppiaineen oppimäärän rajaaminen
- tilapäinen vapauttaminen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä.

7.5.1 Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Oppiaineen oppimäärän rajaamisella tarkoitetaan oppilaalle asetettavan tavoitetason määrittelyä hänen edellytystensä mukaiseksi.

- oppimäärän rajaaminen tehdään viimesijaisena keinona vasta silloin,
 - o jos oppilas ei ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta kykene suoriutumaan hyväksytysti (arvosana välttävä (5)) perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista
 - o kun oppilas on saanut oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa kyseisessä oppiaineessa
- edellyttää ajantasaista tuen tarpeen arviointia ja suunnitelmaa
- tehtävä hallintopäätös perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta
- arvioinnin ja suunnitelman tekevät oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä
- ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja huoltajaa ja tiedotettava heille oppimäärän rajaamisen vaikutuksista jatko-opintoihin

- monialainen yhteistyö ja asiantuntijalausuntojen hyödyntäminen on suositeltavaa, koska tässä puututaan oppilaan perusoikeuksiin

Jos oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita on rajattu, osaamisen arviointi tapahtuu suhteessa hänelle määriteltyihin tavoitteisiin. Oppimäärän rajaamisessa sanallisessa arvioinnissa vuosiluokilla 4–9 asteikkona käytetään erinomainen/hyvä/kohtalainen/välttävä/hylätty. Päätötodistukseen merkitään arvosana 5*, jota täydennetään liitteenä annettavalla sanallisella arvioinnilla.

7.5.2 Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

Oppilaan vapauttamisella oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä tarkoitetaan lyhytaikaista (enintään 4 kk) ja määräaikaista opetukseen osallistumattomuutta terveydellisistä syistä.

- edellyttää ajantasaista arviointia, suunnitelmaa ja hallintopäätöstä
- ennen päätöksen tekemistä on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa
- suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta
- arviointiin perustuvasta suunnitelmasta tulee käydä ilmi oppilaan opiskelema oppimäärä ja siitä tehtävät poikkeamiset, oppilaan vuosiluokan mukaisesta tuntimäärästä poikkeaminen, oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan oppimisen arviointi

Jos tilapäinen vapauttaminen ei riitä oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin turvaamiseksi, sovelletaan perusopetuslakia opetuksen järjestämisestä oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.

7.5.3 Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain mahdollistaa oppilaskohtaisesti vuosiluokan oppimäärää nopeammin tai hitaammin etenevän opiskelun. Hitaammin etenevälle oppilaalle on tullut antaa ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia ennen tavoitekokonaisuuksittain opiskeluun siirtymistä.

- Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain edellyttää hallintopäätöstä, joka tehdään opetuksen järjestäjän hallintosäännön mukaisesti.
- Oppilaalle laaditaan suunnitelma, jossa kuvataan oppilaan vuosiluokkakajaksojen (1–2, 3–6 ja 7–9) mukaiset tavoitekokonaisuudet, niiden sisällöt, opinnoissa eteneminen ja oppilaan arvioinnin periaatteet. Suunnitelman laativat oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.
- Suunnitelmaan tulee säännöllisesti päivittää, mitkä tavoitekokonaisuudet on suoritettu ja arvioitu. Suunnitelman etenemistä ja toteutumista on seurattava lukuvuoden aikana ja lukuvuosiarvioinnin yhteydessä.

- Vuosiluokkakajakson päätteeksi oppilaalla tulee olla pääsääntöisesti saavutettuina kyseisen jakson tavoitteet.

Tavoitekokonaisuuksia opiskeltaessa tulee oppilaalla olla kunkin vuosiluokkakajakson päätteeksi hallussaan sellaiset eriytyvät ydinsisällöt ja osaaminen, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen seuraavalle vuosiluokkatasolle. Eriyttämisessä voidaan hyödyntää eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa oppiaineisiin kirjattuja ydinsisältöjä.

Tavoitekokonaisuuksittain opiskelevan oppilaan arviointi:

- lukuvuositodistus annetaan suunnitelmaan kirjatusta hyväksytystä suorituksesta tavoitekokonaisuuksista
- lukuvuositodistuksen lisätietoihin kirjataan kaikki oppilaalle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot
- lukuvuositodistuksen lisätietoihin merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse
- päättötodistus annetaan, kun koko perusopetuksen oppimäärä on suoritettu

7.6.1 Perusopetuksen järjestäminen oppilaalle, jolla on sairaus, vamma tai toimintakyvyn rajoite (astuu voimaan 1.8.2026)

Jos oppilaalle on tehty varhennettua oppivelvollisuutta koskeva päätös ja hänen tuen tarpeensa jatkuu perusopetuksessa, oppilaalle tehdään tukea koskeva päätös. Tukitoimet sisältävät oppilaskohtaisia tukitoimia ja poikkeamista perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista. Mikäli oppilas ei kykene opiskelemaan oppiainejakoisen opetussuunnitelman mukaisesti, hänen osaltaan voidaan päättää toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta. Tukitoimien tarpeen arviointia tehtäessä arvioidaan myös mahdollinen tarve opiskella toiminta-alueittain oppiainejakoisen opetussuunnitelman sijaan. Päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta tulee olla tehty ennen perusopetukseen siirtymistä. Varhennetun oppivelvollisuuden käytänteissä noudatetaan opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä menettelytapoja.

Lapsen ohjautuminen riittävän varhain tuen piiriin edellyttää yhteistyötä eri hallintokuntien välillä. Lapsen huoltajalle annetaan tietoa varhennetun oppivelvollisuuden eri vaihtoehtoista ja valinnan vaikutuksista. Esiopetuksen kesto ja perusopetuksen aloittaminen tulee suunnitella lapsen edistymisen, tuen tarpeen ja kokonaistilanteen perusteella. Vaihtoehdot varhennetun oppivelvollisuuden opetukseen ovat opetussuunnitelman mukaiset.

Moniammatillista ja -alaista yhteistyötä tulisi hyödyntää aina, kun arvioidaan tarvetta järjestää opetusta oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö tai lääketieteellisen lausunnon tai tarkan diagnoosin saaminen päätöksen liitteeksi ei ole edellytys päätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, elleivät oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Jos oppilaalla ilmenee perusopetuksen aikana oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, oppilaiden opetus voidaan järjestää oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain. Opetussuunnitelmaan kuuluvat toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot sekä kognitiiviset taidot. Myös muulla tavoin vammaisen tai vakavasti sairaan oppilaan opetus voi olla oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä perusteltua järjestää toiminta-alueittain. Opetuksen järjestämisestä päätetään tukea koskevassa päätöksessä. Tukea koskevan päätöksen tekee hallintosäännön mukaan perusopetuksen rehtori.

Oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä oppilaan edistymisen arviointi kuvataan oppilaan oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa kullekin toiminta-alueelle erikseen. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden sisältöjä voidaan yhdistää. Opetus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä sekä muun henkilöstön ja eri asiantuntijoiden välistä yhteistyötä.

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Seinäjoen kaupungin ylläpitämässä Ruutipuiston sairaalaopetuksessa järjestetään opetusta erikoissairaanhoidossa oleville oppilaille. Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan lähikoulussa. Sairaalaopetukseen oppilas otetaan, mikäli opetuksen järjestäminen lähikoulussa ei tukitoimista huolimatta ole oppilaan edun mukaista.

Oppilas on oikeutettu sairaalaopetukseen aina, jos hän on osastolla hoidettavana ja koulunkäyntikyky on riittävä. Avo-oppilaiden kohdalla jakson aloittamisen syyt mietitään moniammatillisesti oppilaan etua ajatellen. Vieraspaiikkakuntalaisten oppilaiden oppilaaksiottopäätöksen tekee Seinäjoen perusopetusjohtaja. Ennen vieraspaiikkakuntalaisten jakson aloitusta käydään keskustelu lähettävän kunnan kanssa.

Seinäjoen sairaalaopetuksen yksikkö järjestää konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen kunnille. Palvelua hyödynnetään vaativissa, ennaltaehkäiseivissä ja korjaavia toimenpiteitä tarvitsevilla tilanteilla. Tavoitteena on tarjota lähikouluille tukea vaativissa oppilastilanteissa, ohjata turvallisen oppimisympäristön luomisessa sekä kehittää koulujen toimintakulttuuria. Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu vahvistaa tai tukee moniammatillisen ja monialaisen yhteistyön rakentumista. Myös haastavissa verkostotilanteissa tai huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön rakentamisessa tai palauttamisessa konsultatiivista työtä on mahdollista hyödyntää. Konsultaatiopyyntö ei vaadi erikoissairaanhoidon kontaktia.

7.6 Ohjaussuunnitelma

~~Perusopetuksessa on lukuvuosisuunnitelmaan liitetty ohjaussuunnitelma, jota päivitetään lukuvuosittain. Ohjaussuunnitelmassa on kuvattu oppilaan ohjauksen järjestämisen rakenne, toimintatavat, työn ja vastuun jako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.~~

8 Opiskeluhoolto

Opiskeluhooltoon liittyvät asiat on kirjattu Lappajärven opiskeluhooltosuunnitelmaan eli Opiskeluhoollon käsikirjaan.

10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon oppilaan koulutyön järjestämispaikkaa ja -tapaa päätettäessä. Kaikilla oppilailla on oikeus koulunkäynnin ja oppimisen tukeen sekä opiskeluhooltoon ja oppilashuollon oheispalveluihin. **Eri kieli- ja kulttuuriryhmään kuuluvanyksittäisen oppilaan opetuksen järjestäminen kirjataan hänelle laadittavaan suunnitelmaan, mikäli oppilas tarvitsee huomattavasti tukea oppimiseensa.**

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lappajärven perusopetuksen toimintakulttuuria kehitetään toisia arvostavaan, avoimeen ja vuorovaikutteiseen tapaan toimia. Kouluyhteisön jäsenten osallistavaa ja luottamusta rakentavaa keskustelua pyritään lisäämään. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus korostuvat monikielisten oppilaiden lisääntymisen myötä. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa on luontevaa ja kieliä arvostetaan. Kouluja kehitetään kielitietoisiksi yhteisöiksi. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

Koulun arkeen liittyy erilaisia sosiaalisen toiminnan käytänteitä, joihin tilanteinen kieli kuuluu olennaisena osana. Kielitietoisuus tarkoittaa myös tietoisuutta siitä, miten kieli vaikuttaa yhteiskuntaan sosiaalistumiseen. Kielitietoisuuteen kuuluu myös oppilaiden omien kielten arvostaminen. Kielen oppimisen kannalta on tärkeää, että oppijoiden kielelliset ja kulttuuriset identiteetit otetaan huomioon myös opetuksessa.

Opetuksen järjestäminen

Maahanmuuttotustaisten oppilaiden opetus järjestetään perusopetusryhmässä oppilaan tarvitsemilla oppimisen ja koulunkäynnin tuen muodoilla avustettuna. Mikäli oppilaan kielitaito on riittämätön selviytyäkseen perusopetuksesta suomen kielellä, oppilas osallistuu perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Valmistavaa opetusta annetaan erillisissä valmistavan opetuksen opetusryhmässä tai perusopetusryhmissä. Oppilaalla on myös mahdollisuus suorittaa perusopetus joustavasti. Perusopetuksen päättövaiheessa maahan tullut oppilas (luokat 7-9) voidaan vapauttaa erityisen painavista syistä tarvittaessa toisen kotimaisen kielen opiskelusta; oppimäärän vuosiviikkotuntimäärä korvataan tällöin englannin tai suomi toisena kielenä opetuksella.

Maahanmuuttotustaistaiselle oppilaalle laaditaan suunnitelma. Suunnitelman laatii oppilaan opettaja/opettajat. Konsultaatiota voidaan pyytää erityisopettajalta. Suunnitelma laaditaan 3 kuukauden kuluessa oppilaan opiskelun aloittamisesta. Suunnitelma arvioidaan viimeistään

ennen koulun lukuvuoden päättymistä. Suunnitelman laatimisessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa. Suunnitelmalomake on Wilmassa.

Oppilaan suomen kielen taito huomioidaan opetuksessa. Oppimisen tueksi oppilas saattaa tarvita esim. käsitteiden avaamista, kuvatukea muistiinpanot reaaliaineiden teksteistä. Koetilanteiden vaatimat erityisjärjestelyt huomioidaan (esim. lisäaika, suullinen koe, kokeen teko ohjaajan, erityisopettajan tai S2-opettajan kanssa). Oppilaan kulttuuritausta otetaan huomioon opetusjärjestelyissä (esim. terveystiedon, biologian ja liikunnan opetus).

Maahanmuuttotilanteissa oppilailla on oikeus S2-opetukseen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) -oppimäärän mukaan opiskelevat ne oppilaat, joiden suomen kielen taito ei ole kaikilla kielen osa-alueilla riittävää. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä on saavutettu. S2-oppimäärä voidaan järjestää erillisenä opetuksena kokonaan tai osittain.

Oman äidinkielen opetusta ei järjestetä.

Tulkkauksen tarve mietitään tapauskohtaisesti. Tulkkausta voidaan tarvita esim. vanhempaintapaamisiin, vanhempainiltaan tai tiedotteiden laatimiseen. Koululla on mahdollisuus tilanteen mukaan järjestää mm. puhelintulkkausta.

13 Valinnaisuus perusopetuksessa

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

13.1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (T&T)

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi taide- ja taitoaineiden opinnoiksi, jotka syventävät oppilaan osaamista. Valinnaisista tunteista on laadittu oma suunnitelmansa erikseen 4. – 6. –luokille sekä erikseen 8. – 9. –luokille. Suunnitelmat ovat opetussuunnitelman liitteenä. Suunnitelmat ovat suuntaa-antavia ja koulut päättävät vuosisuunnitelmissaan, mitä t&t-aineita tai -tunteja tarjotaan. T&t-aineiden valinnaiset tarjotaan liikunnassa, käsityössä, musiikissa, kuvaamataidossa ja kotitaloudessa. Koulun voivat halutessaan kokeilla myös eri t&t-aineiden oppimiskokonaisuuksien tarjoamista ja toteuttamista. Nämä kokeilut kirjataan koulujen vuosisuunnitelmiin.

8. – 9. -luokkalaisten kahden vuosiviikkotunnin aineet pidetään kahdeksaluokkalaisille ja yhdeksäsluokkalaisille yhdessä, jotta useamman aineen ryhmä toteutuisi. Kunakin lukuvuonna toteutuvien kurssien tarkat kuvaukset löytyvät koulujen vuosisuunnitelmista ja seuraavan lukuvuoden tarjottavat kurssit kurssitarjottimista.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisista aineista laaditaan koulukohtainen suunnitelma, missä määritellään opintojen nimi, laajuus, tavoitteet, sisällöt, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät mahdolliset erityispiirteet sekä vuosiluokat, joille valinnaista ainetta tarjotaan.

13.2. Valinnaiset aineet (VAL)

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti.

Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetuksen yhteisten aineiden syventäviä ja soveltavia opintoja tai useasta aineesta muodostettuja ilmiöpohjaisia oppiainekokonaisuuksia. Valinnaiset aineet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä.

Valinnaisista aineista laaditaan koulukohtainen suunnitelma, missä määritellään opintojen nimi, laajuus sekä vuosiluokat, joille kutakin valinnaista ainetta tarjotaan. Koulu myös kirjaa valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöön, työtapoihin, tukeen, ohjaukseen ja arviointiin liittyvät mahdolliset erityispiirteet. Oppilaat voivat myös osallistua valinnaisten aineiden suunnitteluun.

Valinnaisista tunneista on laadittu oma suunnitelmansa **erikseen 5. – 6. –luokille** sekä erikseen 8. – 9. –luokille. Suunnitelmat ovat suuntaa-antavia ja koulu päättää vuosisuunnitelmassaan ja kurssitarjottimissaan, mitä valinnaisaineita tarjotaan lukuvuosittain.

5.- 6. luokkien valinnaisaineena voi opettaa perusopetukseen soveltavia aineita tai useasta aineesta muodostettuja ainekokonaisuuksia. Valinnaisaineita tarjotaan kaikille luokkatasoille yhteisinä tunteina, niin että yhdessä valinnaisaineessa voi olla oppilaita jokaiselta luokkasteelta. Valinnaisaineet voidaan toteuttaa joko niin että sitä on 1 h/ viikko lukuvuoden aikana. Toinen vaihtoehto on toteuttaa se vuoroviikoin 2 t; esim. lukujärjestyksessä vuoroviikoin 2 t valinnaisainetta ja 2 t kuvaamataittoa, jota on muuten 1 vuosiviikkotunti kuten valinnaisaineita. Valinnaisaineita voidaan tarjota myös niin, että oppilaat valitsevat 2 – 4 valinnaisainetta, jotka toteutetaan eripituisina projekteina lukuvuoden aikana. Valinnaisaineet ovat tällöin eripituisia ja -laajuisia oppikokonaisuuksia, mutta muodostavat yhdessä 1 vuosiviikkotunnin verran opetusta. **Vuosiluokilla 5 - 9** yhden tarjottavan valinnaisen aineen (VAL) on oltava yrittäjämainen toimintatapa maakunnallisen linjauksen mukaisesti.

8.- 9.- luokkalaisille tarjotaan yksi kahden tunnin ja yksi yhden tunnin valinnaisaine. Toisin kuin t&t-aineet valinnaisaineet tarjotaan erikseen ikätason mukaan. Koulu voi halutessaan kokeilla myös valinnaisaineiden oppimiskokonaisuuksien tarjoamista ja toteuttamista. Nämä kokeilut kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan. Kunakin lukuvuonna toteutuvien kurssien tarkat kuvaukset löytyvät koulujen vuosisuunnitelmista ja seuraavan lukuvuoden tarjottavat kurssit kurssitarjottimista.

13.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Vieraan kielen opetuksen tulee antaa oppilaalle valmiuksia toimia erikielissä viestintätilanteissa. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa hänet ymmärtämään ja arvostamaan myös muiden kulttuurien elämänmuotoa. Oppilas oppii myös, että taitoaineena ja kommunikaation välineenä kieli edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua.

Vieraan kielen opetuksen tehtävänä on saada aikaan myönteisiä kokemuksia kielestä ja sen käyttämisestä. Opetettava aines valitaan siten, että se liittyy mielekkäisiin kielenkäyttötilanteisiin. Tavoitteena on, että oppilas uskaltaa käyttää kieltä rohkeasti omien edellytystensä mukaisesti. Tärkeää on myös pyrkiä luomaan hyvä pohja, oppimisen ilo sekä innostunut asenne läpi elämän jatkuvalle vieraiden kielten ja kulttuurien harrastamiselle.

A-kieli (A1)

A1-kieltä opiskellaan kaikille yhteisenä aineena eteläpohjalaisen A1-kielen opetussuunnitelman mukaisesti. Lappajärvellä A1 kieli on englanti. Varhennetun kielenopetuksen erityisenä tehtävänä on herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetuksessa korostuvat oppimisen ilo, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Suosituksena on oppikirjaton opetus.

B-kieli (B1)

Opetuksen tavoitteena on vieraan kielen perustaidon saavuttaminen. Opetus edistää myös oppilaan kielenopiskelutaitoja ja kulttuurien välisen toimintakyvyn kehittymistä. Lappajärven B1 kieli on ruotsi.

Valinnainen kieli (B2)

Valinnaisen kielen opetuksen tulee painottua puheviestintään kaikkein tavanomaisimmissa arkipäivän tilanteissa ja toimia samalla johdantona pitempiketoisille kyseisen kielen opinnoille toisen asteen koulutuksessa. Lappajärvellä voidaan tarjota B2 kielenä saksaa tai muita kieliä.

Valinnaisaineissa opetusryhmä pyritään muodostamaan, mikäli oppilasmäärä on vähintään 6. Valinnaisaineissa opetusryhmiä voidaan muodostaa vuosiluokkien 5-6 ja 8-9 oppilaista.

13.4. Valinnaisten arviointi

Vuosiluokilla 5–9 alle kahden vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan sanallisesti asteikolla hyväksytty–hylätty. Kahden tai useamman vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan luokilla 7–9 numeerisesti. Valinnaisten aineiden (VAL) sisällä olevat taito- ja taideaineiden valinnaiset oppikokonaisuudet / aineet arvioidaan valinnaisten aineiden arviointiohjeiden mukaisesti.

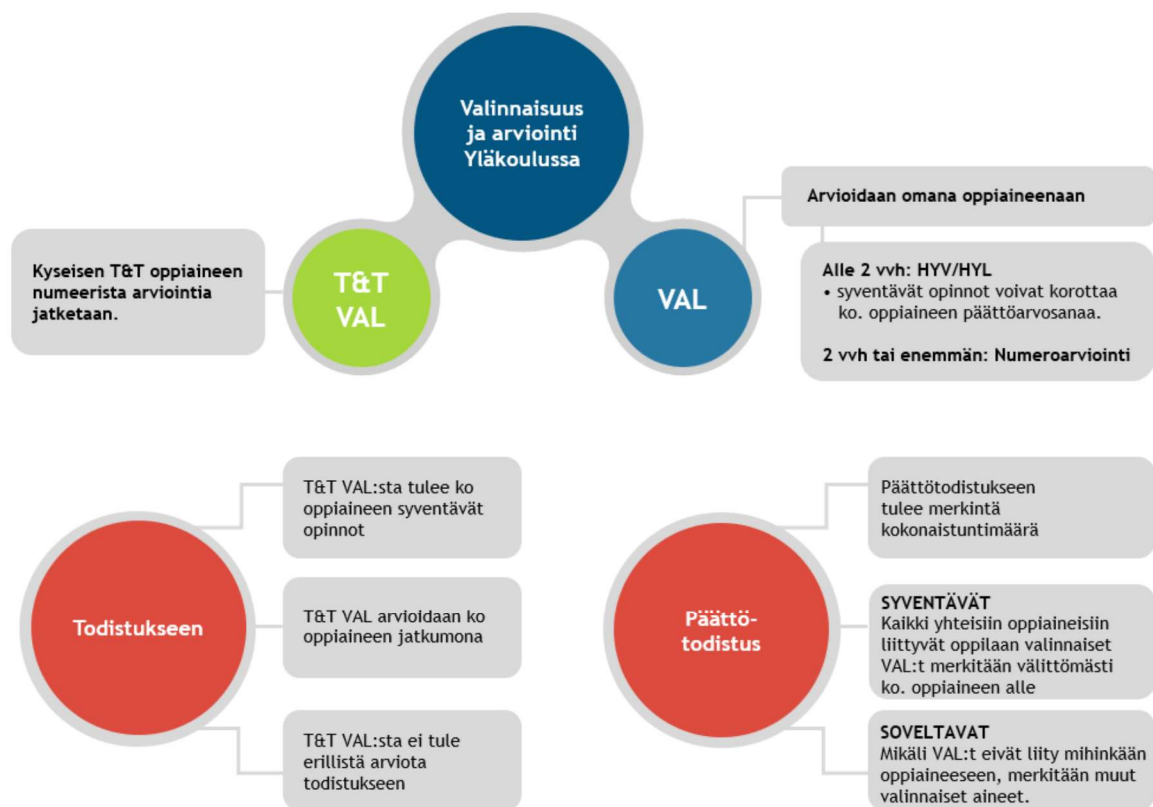
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit (T&T-VAL) ovat osa yhteisinä oppiaineina opettavien musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden opetusta, ja ne myös arvioidaan osana kyseisiä oppiaineita. Tämä tarkoittaa, ettei taide- ja taitoaineiden

valinnaisista opinnoista tule erillistä arviota lukuvuositodistukseen tai päättötodistukseen, vaan ne arvioidaan osana kaikille yhteisten taide- ja taitoaineiden oppimääriä.

Valinnaisuuden arviointi alaluokilla

Valinnaisuuden arviointi yläluokilla

14 Liitteet

Liite 1: Eteläpohjalaiset opetussuunnitelmat

Liite 2: Opetuksen järjestäjän tarkennukset perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan

Liite 3: Koulupoissaolojen toimintamalli

Liite 4: Perusopetuksen ja lukion toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Liite 5: Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma

Liite 6: Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma